

VEZETŐK LAPJA

A MAGYAR CSERKÉSZVEZETŐK ÉS SZÜLŐK FÉLÉVI ÉRTESÍTŐJE

A TARTALOMBÓL

Dr. M. Zsolnay Miklós 80. Éves
Köszönet a Kimondhatatlanért
Magyarságszolgálat Küldföldön
Beszélnek Gyermeked Magyarul

Kölcsey

Népszokások

Igazságtétel

Házasság Fóruma

Trianoni Trauma

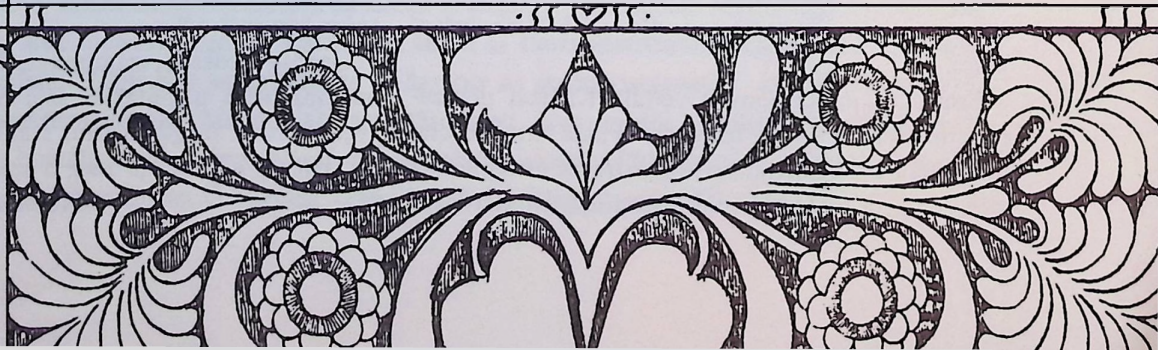
Széchenyi István

Motiváció a Cserkészletben

Hit és Vallás a Cserkészletben

Isten Megtapasztalása a Mai Világban?

1992 ♦♦♦♦ ♦♦♦♦ ♦♦♦♦ 76. szám

KÖLCSEY

Az 1991-es március 15-i ünnepélyen miért emlékezünk meg Kölcsey Ferencről, aki már rég nem élt, amikor az 1848-as forradalmak végigsöpörték Európát? Születésének 200-ik évfordulóján a mai ünnep méltó keret ahhoz, hogy nemzeti imádságunk szerzőjét méltassuk.

Mindannyian Himnuszunk íróját tiszteljük Kölcsey Ferencben. Olyan himnuszt adott a magyar nemzetnek, amely hangvételen, mondanivalóban merőben elüt a XIX. században sorra születő lelkes hazafias indulóktól: a mi Himnuszunk halk fohászkodás Istenhez, és végigelemzése a magyar nép zivataros múltjának.

Kölcsey költő volt, aki utat tört a XIX. századbeli nagyjainknak, Vörösmartynak, Petőfinek, Aranyinak. De én most inkább az embert szeretném felidézni, és példájából útmutatást meríteni.

Visszahúzódo természetű, búskomor, baráttalan volt. Erősen hajlamos a letörésre, elkeseredésre. Olyan ember, aki legszívesebben saját lelkivilágával foglalkozott, aki a földi gondoktól egy magasabb, belső régióba vágódott el: „Röpülsz égi vándor, / Föld s víz felett, / Vajha szállni tudnék / Én is veled!”

S ez az ember képes volt fölülkerekedni természetének korlátain s életét egy magasabb célnak: a haza szolgálatának szentelni. „Aki hazáját tetterősen szereti, teljesíti emberi kötelességét a földön”, írja. 40 éves korában, teljes idealizmussal beleveti magát a politikába. Szatmár megyei aljegyző, főjegyző, majd 1832-ben országgyűlési követ. Szónoklataiban felrázza az országgyűlést. Ostoroz. Bírák. Követségéhez keserű szavai vannak: „Uraim, Isten a bizonyosságom, rosszul őrízitek a hazát. Tapasztaltok, nem a magyar nemzetért, s míg a nyelv és ajakmozgás után hírt arattok, semmi tette nem hevültök fel ott, hol való szükség volna rátok.” Amikor néhány év múlva visszavonul, Kossuth „Országgyűlési Tudósításai” gyászkeretben jelennek meg, a jurátusok pedig gyászfátyolt kötnek kalapjukra.

Szavai, írásai kemények voltak. Kritikái népszerűtlenné tették, mégse hallgatta el őket, mert tudta, hogy csak így rázhatja fel a nemzetet a maradiság elfogadása, a szolgaság alól. Szavainak hatását nem

kell nagyon ecsetelni: Kölcsey világos látása, kritikája, ostorozása példát adott a Jókaiaknak, Petőfieknek — a fiatal 48-asok kitörésének. Így lesz március 15-én az előfutárból — ha közvetve is — szereplő.

Kölcsey nemcsak a 48-as eseményekre hatott. Ma különösen közéről szól hozzánk. Az 1990-es nagy eufória után, amikor örömmámorban úsztunk mindannyian, hogy végre sikerült — vér nélkül — megdönteni a kommunizmust, hogy végre megnyílt Magyarországon az út az igazi demokrácia felé, idén otthon is, itt külföldön is hajlamosak vagyunk az elkeseredésre, hogy minden hiába, a helyzet nem javul. Még olyan hangokat is hallani, hogy a diktatúra alatt sok minden jobb volt. Elszomorító, hogy ahelyett, hogy karöltve azon lennénk mindannyian, hogy az országot újjáépítsük, ismét veszekszünk, egymást szidjuk — vagy egyszerűen elhatalmasodik rajtunk a mások iránti bizalmatlanság, s letörünk, visszavonulunk a csak magunkkal való törődésbe. Mennyire ismerte Kölcsey maga is ezt a hangulatot: a borúlátást, a csüggedést, a két véglet közötti vívódást. Mégis világosan látta a helyes utat a haza bajainak orvoslásához, s felszólítja népét: „Hass, alkoss, gyarapíts: s a haza fényre derül!” E gondolatot élete vége felé foglalta össze legtisztábban az unokaöccsének írt Parainesisben. Tíz az erkölcsi végrendelet számunkra is, a mai magyar nemzet számára is, intelem, buzdítás:

„Minden erény önáldozattal jár, feláldozásával pillanatnyi kényelmünknek, megtagadásával önhasznunknak, s nem ritkán hajlandóságunk vagy gyűlölségünk elnémításával: azonban minden áldozat kicsiny azokhoz képest, miket a hazának kívánni joga van. Mindent, amit élted folyta alatt arcod izzadásával gyűjtöttél; minden, amit lángoló szerelemmel fűztél magadhoz, javaidat, kincseidet, házadnépét és saját életedet naponként és pillanatonként érette fel kell szentelned. Mert tudd meg: e szóban: haza, foglaltatik az emberi szeretet és óhajlás tárgyainak egész öszvessége.”

Gazdag örökség számunkra, hogy Kölcsey és a márciusi ifjak útmutatása szól ma is hozzánk. Legyen szívünk meghallgatni, s akkor bizvást kérhetjük Istent, hogy áldja meg a magyart!

Némethyné, Kesserű Judit

*Amennyi fűszál van a tarka mezőben,
Annyi áldás szálljon Miklós-bá fejére!*

Dr. Mattyasovszky Zsolnay Miklós

80 éves születésnapját ünnepli a
Kalföldi Magyar Cserkészsövetség
Örökös Tiszteletbeli Elnöke.
Az otthoni régi cserkészbarátainak, a "Matya",
nekünk, a "fiatalabb" kintieknek, a Miklós-bá

Amikor még az én feladatomban volt a 80. táborok vizsgáinak összeállítása, mindig fölvettem néhány kérdést a Szövetség főbb tisztviselőivel kapcsolatban. Az egyik évben, arra a kérdésre, hogy mi a Magyar Főcserkész neve, az egyik kis okos büszkén odairta, hogy "Kis Barna Aki Farkas." Azt hiszem most sem járnék jobban, ha Szövetségünk Örökös Tiszteletbeli Elnökének neve után érdeklődnék. Ez érthető is lenne, hiszen ünnepeltünk nem szereti, ha a fénykor sugara rávetődik, és sohasem vágyott sem sástollakra, sem pávatollakra. Úgy gondolom tehát hogy ez a bemutatás nem árt a VL olvasóinak sem.

Miklós-bá, a világhírű porcelángyárukról ismert Zsolnay család sarjaként született Pécsen. Középiskolát szülővárosában, a ciszterci szerzetesek által vezetett gimnáziumban végzett, majd szintén Pécsen jogi doktorátust szerzett. Néhány évig a Zsolnay gyár keretében dolgozott Pécsen és Budapesten. Ezerkilencszáznegyvenötben a háború őt is külföldre sodorta. Néhány évig Németországban dolgozott. 1952-ben Kanadába vándorolt és hosszú éveken át Montreálban élt. Aktív részt vett az emigrációs és kanadai közéletben. Mindenütt köztisztviselői és megbecsülést érdemelt ki magának. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint az a számos kitüntetés, amelyben különböző nemzetiségű csoportok, valamint helyi és központi kanadai szervek részesítették. A kitüntetések közül csak a legmagasabb kanadai állami kitüntetést említem meg: az **Order of Canada** tagja lett 1980 április 16-án. Jelenleg Miklós-bá, kedves feleségével, Erzsébettel, Ottavában él "nyugállományban".

Középiskolában lett cserkész, 1930-ban segédtiszt, majd 1933-ban cserkészisztiszi képesítést szerzett. Alapító tagja volt a Teleki Pál és Sik Sándor sugallatára alakult Fiatal Magyarság mozgalom pécsi tagozatának, sőt éveken át a tagozat elnöke is volt. Külföldre kerülése után oroszán része volt a magyar cserkészlet átmentésében és alapító tagja lett a Külföldi Magyar Cserkészsövetségnek. Itt sem riadt vissza a kötelességtől. Működött mint külügyi megbízott, alelnök, s, 1953-1973 között, mint a Szövetség elnöke. 1973 óta mint Örökös Tiszteletbeli Elnök vesz részt a szövetség munkájában. E néhány adat mögött szinte megszámlálhatatlan cserkészmozdulás, tábor, vk.tábor, gyűlés, előadás, és cikk rejlik.

Nem tudom, hogy Miklós-bá választott-e magának fiatal korában jelmondatot. Szerintem azt a több mint harminc év cserkész munkát, aminek én tanúja és megfigyelője lehettem Miklós barátom életében, legjelöltebben egy latin mondás jellemzi: **Veritatem sequi et tueri iustitiam.** Magyarul röviden talán így lehetne visszacsi: *"Légy híve az igazságnak és harcso az igazságosságnak!"* Mindig egyenesleki, igaz embernek imsertem Zsolnay Miklóst, aki arra törekedett, hogy egyéni szenvedélyek, előitéletek és ellenszenvek el ne homályosítsák világos látását. Tapasztalatom szerint Miklós mindig az igazságot kereste s nem a maga igazát. Szememben Ő valóban Teleki Pál és Sik Sándor szellemi örököse.

Cikkeiben, előadásaiiban, hozzászólásaiban, mint "nagy tanítómester", kerüli a szélsőségeket, sürgeti a magyar hagyományok megbecsülését, megőrzését és tobbadását de ugyanakkor óv a lélekölő sovinizmustól, mások becsmérlesztől, azok jogainak sértésétől. Magyar "hazafiakat" és a befogadó országnak vagy a "szülőföldnek" is hűséges, becsületes polgárokat akar nevelni.

Vezetőmunkájában, mint a "haza bölcse", mindig a kiegyezés híve, az egység és a béke apostola. Magára jellemzően írja 1991-ben, a clevelandi cserkészzet negyvenéves fennállást ünneplő cserkészeknek: *"S ha időnként akadtak is tárgyi nézeleltérések egy-egy kérdésben, vagy fel-felbukkantak emberi indulatok, cserkészküldetésünk együttes vállalása minden ellentétet feloldott, minden nehézséget elsímított, minden akadályt elhárított. A Szövetségünk élén töltött vezetői multamnak ez a két évtizedenyi összhang maradt a legszebb, legboldogabb emléke. Láthatatlan tényező volt a látható sikerek sora mögött."*

Amikor a Magyarországon a később bekövetkezett politikai változásokra még gondolni sem mertünk, Miklós-bá már a nyolcvanas években kapcsolatot keresett és talált az otthoni cserkészbarátaival, akik közül sokan ma az otthoni Szövetség vezetői között találhatók. Velük tervezett és álmodott a jövő cserkészteréről magyar földön. Tanácsaival, tapasztalatai megosztásával készítette elő a magyar ugart, abban a reményben, hogy talán egyszer ott is újra kivirágozhat az "árvalányhajkert". Ezt az álmát 1988-ban az alábbi versebe öntötte:

*Hol árvalányhajkertünk pompázott egykoron,
harckocsik törtek be rút hernyótalpkon.
Gázolták nyugatról, megszállták keletről,
árvalányhajkertünk pusztult mindenestől.
Bodros finom tollát sarló kaszabolta,
kesekegy, kemény magját vad kalapács zúzta.*

*Álszent barátsággal, hogy nyoma is vesszék,
békének becézett betonnal befedték.
Szurokkal tömték ki betonlapok közét,
árvalányhaj sorsát így mepecsételték.
Magyar földön, úgy tűnt, már csak emléke él,
róla titkon egy-egy öreg cserkész regél.*

*Föld mélyén az élet mégis meg-megmozdult,
magvak őseje gerjedésnek indult.
Gyökerek feszülnek a föld színe alatt,
csírák erejéből búbot vet az aszfalt.
Természet erői a betont repesztik,
rések közé napfény biztatón szüremlik.
Fekete búb-bimbók sorra felpattannak,
zöldelő fűszálak fényben ringatóznak.*

*Cserkészideálok új életre kelnek,
fiatal magyarok "jó munkára" gyűlnek.
Ha az égi Kertész is velünk akarja,
árvalányhajkertünk pompázni fog újra.*

Hálát adok a Gondvislésnek, hogy ilyen sokáig meghagyta nekünk, a most már ugyan idős, de még mindig nem öreg, Zsolnay Miklóst, aki, *virtute et exemplo, erényes példával* vezet bennünket a "boldogulás ösvényén".

Ad multos annos!

Ádám Atya

TRIANONI TRAUMA

1920. június 4-én, engedve a kényszernek, a magyar kormány aláírta a trianoni egyezményt, melynek értelmében az ezeréves Magyarország területének majd háromnegyedét, lakosságának pedig kb. kétharmadát veszítette el.

Ez történt alig 24 évvel azután, hogy országunk milleneumát ünnepelte. Trianon ezt az ezeréves, Kárpátok koszorújától övezett drága országunk képét nyomorította csonkká. A trianoni döntés bénító méregként hatotta át nemzetünk köztudatát. Csak egyet tudunk kiáltani: Mindent vissza! Nem, nem, soha!

Hát igen, országunk kétharmada idegen kézre került, de olyan idegenek kezére, kik közül egyes csoportok ezer éve itt voltak, éltek és szaporodtak. Itt most főként a szlovákokra gondolok. A horvátokról ne is beszéljünk, hiszen Horvát-Szlavónia a magyar közjog szerint sem volt soha Magyarország, hanem társország. Ezt azonban még újonnan kiadott térképeink is elfelejtik. A tényekkel szembe kell néznünk: A trianoni döntés alapján jó pár millió magyar került olyan nemzetek uralma alá, melyeknek milliói éltek évszázadokon keresztül magyar uralom alatt.

Népünk vezetői minderről nem nagyon beszéltek, iskoláinkban erről nem hallottunk. Hiszen van mentségünk bőven. Az elveszített első világháború kaotikus állapota taszította hazánkat a kommunista terror, román megszállás, gazdasági válság mélyébe. Mindettől először meg kellett szabadulni, gazdaságilag rendbe jönni.

Talán az első pozitív lépése a csonkaország magyarságának — s erre büszkéek lehetünk — a magyar siker a kopenhágai jamboreen 1923-ban. Jó irányban indult Klebesberg Kunó gróf közoktatásügy miniszter a külföldön létesített magyar kollégiumokkal, Berlinben, Párizsban és később Rómában. De arra senki sem gondolt, hogy Prágában, Belgrádban és Bukarestben is kellett volna ilyesmi. Dehát az utód-államokkal mi „haragszom rád”-ot játszottunk és nem kerestünk megértést. Nem próbáltuk látni az érem másik oldalát. Ahogy velünk bántak, mindez megérthető volt, de nem célravezető, nem a magyar jövő útja.

Valahol olvastam, hogy a XIX. században a vallás helyét elfoglalta a nacionalizmus. Megdöbbenve kérdeztem magamtól: és az nálunk is így volt? És kénytelen voltam belátni, hogy nem csak nálunk, hanem a környező nemzeteknél is, az ún. hazafiasság fontosabb lett, mint a hit. Érdekes, hogy a még

hivatalosan nemzetköziséget hirdető kommunizmus is orosz nacionalizmusba fűlt. Mint minden az életben, úgy a nemes hazafiasság sem ment az eltorzulás veszélyétől. Lehet belőle nagyravágyó, üres álmodozás, más népeket lenéző, azok jogos érdekeit ignoráló sovinizmus, önmagába kunkorodó, meddő bánkódás, üres szólamok önkielégülést kereső puffogatása.

Kétségtelen, hogy nacionalizmusunk, mint minden nacionalizmus, komoly kritikus revíziót igényel, ha azt akarjuk, hogy jövőt építő energia legyen magyarságunk számára.

Tanulhatunk abból, ami a katolikus egyházban történt. A II. Vatikáni Zsinattal az egyház átlépett a homogén keresztény világképből a pluralizmus korába. Komoly teológiai probléma: ha a vallások hiteles utak az Istent kereső emberiség számára, akkor mi jogon nevezi magát a kereszténység egyedüli igaz hitnek? Mert a kereszténység nem lehet csak egy a sok közül. Az Úr Jézust nem lehet egy sorban említeni a nagy vallásalapítókval, Mózással, Buddhával, Mohameddel. Teológiánk feladata, hogy a kereszténység egyedülálló szerepét és a nem keresztény vallások pozitív értékét harmonikusan egyeztesse.

Ami bennünket érdekel, az a hasonló helyzet. Nekünk magyaroknak is át kell lépnünk a homogén magyar világképből a pluralizmusba. Az egyház azt mondta: Extra ecclesis non est salus, az egyházon kívül nincsen üdvösség. Mi pedig azt tartottuk: Extra Hungariam non est vita, ami nem magyar az nem fontos, nem érdekes, nem számít. Az eszkimó magát inuit-nak hívja, ami embert jelent. A nem eszkimó az nem igazi ember. A lengyel a németet nyemetz-nek nevezte, ami azt jelenti: néma. Amit mond az nem lengyel, nem számít. Minél primitívebb egy nép, annál inkább elutasító nacionalizmusa más népekkel szemben.

A pluralisztikus világképben a magyar magát egy nemzetnek tekinti a többi egyenjogú nemzetek között. Átérzi a maga egyedülálló létjogosultságát, de ugyanezt a létjogosultságot elismeri a környező nemzeteknél is. Nem csak nemzetiségekről beszélek melyeket annak idején magunk közt megtűrtünk, hanem nemzetekről, melyeket elismerünk.

Ezt az alapvető elismerést követi a más nemzetek megismerése s megismerésből fakad a segítő barátság.

Egymás mellett élünk, sőt együtt élünk, de valljuk be őszintén mi magyarok, csak azt énekeltük:

„Süvegelje meg a magyart mind a német, mind az oláh, mind a tót”. Arra nem gondoltunk, hogy az oláh vagy tótnak már ezek a nevek sem tetszettek. Hiszen ők magukat románoknak illetőleg szlováknak tartják. Igen sokat vétkezünk a nemzetiségek ellen. Mentségünk, hogy nem láttunk, saját nacionalizmusunk elvakított, nem láttuk őket teljes valóságukban.

A pluralizmus új utat jelent a magyar öntudat számára. Nem a saját valóságának feladását, hanem a más nemzeti valóságok elismerését. Magyaroknak lenni nem ellentmondás más nemzetekkel szemben, hanem egy sajátos küldetés, építő, segítő feladat.

Az egyoldalú nacionalizmus korában szuverénítés volt a fődolog: egy nemzet, egy ország, melynek határain belül mindene megvan, senki másra nem szorul. Ma ilyesmi nem létezik. Az emberiség mindinkább egy összefüggő egészet alkot, aminek következménye az egymásért való felelősség. Az államhatárok már nem is annyira válaszfalak, mint inkább közigazgatási egységek határvonalai.

Már a múltban is volt Európában egy hivatalosan több nyelvű és több nemzetiségű ország: Svájc, ahol németek, franciák és olaszok élnek békés államközösségben. Tehát több nyelvű államközösség nem lehetetlen Közép-Európában sem. Közös nyelv pedig lehetne a világ legegyszerűbb nyelve, az angol. Vannak tehát érdekes lehetőségek a jövőben. A lényeg annak felismerése, hogy nekünk Közép-Európában nem egymás ellen, hanem egymásért kell élnünk. Ennek alapfeltétele a kölcsönös megértés és megbocsátása mindannak, ami a múltban történt.

Akár mennyire önkényesek és igazságtalanok is a trianoni határok, a jövő érdekében el kell fogadnunk őket. Nem annyira a határok fontosak, hanem inkább az, hogy ott élő véreinket ne kezeljék kiírtandó ellenségként.

Ne kövessük az elvet: *Fiat justitia et pereat mundus* (bár vesszen a világ, de legyen igazság!). Ne hánytorgassuk örökké történelmi jogainkat a földhöz. Nem a föld a lényeges, hanem az ember. Ne azon jajongjunk, hogy velünk hogy bántak, mert hiszen mi sem voltunk hiba nélkül. És azt sem szabad elfelejtenünk, hogy, mint a római bölcsesség mondta: *Summum jus, maxima iniuria*. Magyarul, értelem szerint, így fordíthatnánk le: Ahol csupán jog uralkodik, ott igen nagy a jogtalanság. Igen, mert jog csak anyagiakat tud rendezni, megfogható szolgáltatásokat, már pedig az emberi élet leglényesebb része a személyi kapcsolatok: megértés, szeretet, barátság. Ezt kell keresnünk a szlovákok, rutének, románok, szerbek, horvátok, szlovének és németek közt.

Ha Teleki Pál ma itt lenne köztünk, azt hiszem, ezt az utat sugallná és elvárná, hogy ezen a nem könnyű, meredek úton mi cserkészek, és főként mi cserkészek, kik a nagyvilág felszabadultabb levegőjében élünk, legyünk a kezdeményezők.

Befejezésül a KMV okt. 21. számából egy idézet: Agyagos Sándor (azaz Krupa Sándor OFM, egy lelkes, intrazigens magyar ferences atya, kit csak becsülni és szeretni lehet) írja:

Puskacsövön a turulmadár

Budapesten bizonyos körökben nagy az izgalom, hogy a Trianon lehetetlenségét hirdető négy szobor — Kelet, Nyugat, Dél, Észak —, amiket méltatlanul eltűntettek, visszakerülnek eredeti helyükre. Továbbra is fennenn hirdetve: „Magyarország népe sohasem mond le ezeréves földjéről!” Visszakerül eredeti helyére a turulmadaras ereklyezászlón is, amely félárbórcra engedve hirdette: Visszavárjuk és vissza akarjuk az elrabolt területeket! S bár ez — revizionizmus — legyen sokak szemében riadalom, sőt bűn, a magyar nép nem mondhat le egyetlen rögéről sem, ami az övé volt! De ez nem jelenti, hogy akár a III. világháború kirobbantása árán is! — miként ezt harsogják azok, akik a turulmadarat puskacsövön szeretnék látni. A magyar nép nem mond le jogos területeiről akkor sem, ha hivatalos képviselői ennek ellenkezőjét hirdetik...

Jogunk van emlékezni az ezeréves országra, sőt jogunk van régi dicsőségünket megsíratni. De sírásói lennénk a magyar jövőnek, ha a „Nem, nem, soha”-ra állítanánk be életünket. Meg kell szabadulnunk a trianoni trauma bénító bilincseitől.

Mikor 1988-ban szent István királyunk halála 950 éves jubileumára készültünk, az ünnepi szentmise szövegébe írtam ezeket az esedezéseket:

Esedezések

- L: Erdélyben üldözött és onnan kiüldözött véreinknek, de a román népnek is adj, Uram, enyhülést és békét, s az esztelen terror rombolásának vess véget!
- H: Uram, *irgalmazz! Uram, irgalmazz! Uram, irgalmazz!*
- L: Mi és mind a népek, melyekkel a Kárpát-medencében egy évezrede éltünk együtt — németek, szlovákok, rutének, románok, szerbek és horvátok — ne a múltat hánytorgassuk egymás ellen, hanem egymást támogatva a szabad jövőt építsük!
- H: *Krisztus, kegyelmezz! Krisztus, kegyelmezz! Krisztus, kegyelmezz!*

L: Mindazok a népek, melyekkel egy évezreden át együtt éltünk a Kárpát-medencében, kiket nemzeti önérzetükben gyakran megsértettünk, bocsássanak meg nekünk, miképpen mi is megbocsátjuk, ami a magyarokkal Trianon óta történt!

H: Uram, irgalmazz! Uram, irgalmazz! Uram, irgalmazz!

A hívek könyörgése pedig ez volt:

Hívek könyörgése

P: Testvéreim! Amikor 50 évvel ezelőtt Szent István halálának 900 éves jubileumát ültük, a budapesti eucharisztikus világkongresszuson, velünk ünnepelt az egész keresztény világ. Ma, amikor az Egyház párbeszédet kezdett a nem keresztény világgal, nekünk magyaroknak is ki kell lépniünk ősi országunk kis világából; a nem magyar és nem keresztény nagy világban kell élnünk és a helyünket megtalálnunk. Kérjük Urunk segítségét, hogy e lépés előrevigye küldetésünket útján, és hogy az új helyzetben döntésünk Szent István király alkotó, országépítő szellemében történjen.

Könyörögjünk tehát!

L: Hogy amint Szent István beépítette nemzetünket az európai keresztény népek közösségébe, úgy most az ő szelleme segítsen, hogy magyarságunk a világ népei között ma is megtalálja méltó helyét — könyörögjünk az Úrhoz!

H: Urunk, hallgasd meg imánkat!

L: Hogy jelen szétszórtságunkban ne csak veszteséget és balsorsot lássunk, hanem elterjedést és kibontakozást is, új történelmi küldetést, a magyar lélek feltárlását a nagy világ felé — könyörögjünk az Úrhoz!

H: Urunk, hallgasd meg imánkat!

L: Hogy a magyar múlt számunkra ne bánkódás bénító bilincse legyen, hanem a ránk vigyázó isteni gondviselés és a magyar élni akarás erejének bizonyítéka — könyörögjünk az Úrhoz!

H: Urunk, hallgasd meg imánkat!

L: Hogy Szent István szellemében, aki szívesen látta hazánkban az idegeneket, mi is nézzünk szembe és fogjunk kezét a környező népekkel, ismerjük meg egymást, értsük meg egymást, és lássuk be, hogy nem egymás ellen, hanem egymás mellett és egymásért kell élnünk — könyörögjünk az Úrhoz!

H: Urunk, hallgasd meg imánkat!

L: Hogy Szent István szellemében magyarságunk ne magyarkodó terméketlen köldöknézés legyen, hanem termékeny alkotó párbeszéd azokkal a népekkel, amelyek között élünk otthon és a nagy világban — könyörögjünk az Úrhoz!

H: Urunk, hallgasd meg imánkat!

P: Mindenható Atyánk, ki nemzetünkben oly sok értékkel ajándékoztad meg az emberiséget, hűséges szolgád, első szent királyunk, István nevében kérünk, ne vedd el magyar népedet! Segíts szent kegyelmeddel, adj világos látást, adj bátorságot is, hogy magyar mivoltunkat és magyar küldetésünket a mai világban szent akaratod szerint éljük és munkáljuk! Krisztus, a mi Urunk által.

H: Ámen.

Mikor ezeket a könyörgéseket megfogalmaztam, úgy éreztem magam, mint egy beteg, kiből súlyos műtéttel egy életveszélyes daganatot távolítottak el. Fájdalmas volt, de szükséges, ha előre nézni, jövőt építeni, élni akarunk, meg kell szabadulnunk a trianoni trauma béklyóiból.

Dr. Henkey H. Károly, cscst.
Hamilton, Ont. — 1990 október

Balázs István:

ÉJJELI GYAKORLAT

Az alábbi éjjeli gyakorlat nem lett volna reális Eibisbergben, de annál inkább kivitelezhető a 61. sz. Gizella Királynő cs.cs. kéthetes nyári táborán.

A tábor a Tolken-tó partjától 150 m-re fekszik. A háznak van 4 kenuja (az idén, 1990-ben, Duci hozott még négyet).

Tábortűz után a fiú őrs csendben szedelőzködik és levonul a tópartra. Viszünk magunkkal sátrat, reggelire valót, térképet, iránytűt. Kettesével csónakba szállunk, minden csónak kap egy térképet és egy iránytűt. A térképen kijelölt szigetre kell evezni, térkép és iránytű segítségével (eddigre már besötétedett). Ez kb. egyórás evezés.

A szigetre érve megfelelő táborhelyet keresünk, ami után az őrs egyik fele felveri a sátrakat, a másik fele tüzelőfát gyújt. Miután minden rendben van, lehet a tűz mellett még egy kicsit beszélgetni: az őrs összekovácsolódik.

Hajnaltól ébresztő, reggeli előkészítése, a sátrak lehúzása, reggelizés és visszavezetés (térkép nélkül ez alkalommal) a házhoz, hogy még a reggeli forgószínpadot elérjük.

Ebben az éjjeli gyakorlatban benne volt: tájékozódás sötétben térképpel, kenu kezelése, sátorverés, tűzrakás, megfigyelőképesség. Nem utolsó sorban ez a gyakorlat magába foglalta az élményt is.

„Nem hal meg az, ki milliókra költi
Dús élte kincsét, ámbár napja múlt.”

Arany János

SZÉCHENYI ISTVÁN

Rebellis nagyapámtól örököltem a legnagyobb magyar tiszteletét, melyet történelemből elégséges érettségivel jutalmaztak a fura urak. Höbörgő magyar véremet hűtendő, intett: „Széchenyit példázd, ne Kossuthot”. Számomra azóta is Széchenyi a példa, a megfontoltság, a helyes és célszerű tenni-akarási mintája.

Perzselő hazaszeretetének csak sápadt követője lehetek. S bár tetteinek nagyságát utol nem érhetem, példájára hasznosan, alkotva és gyarapítva próbálok élni a magam szerény körében.

Soha nem tudtam szabadulni a gondolatától, hogy Széchenyi jövőbe látása századokra szól, üzenetét nekünk késői utódoknak éppúgy szánta, mint értetlen és hálátlan kortársainak. A próféták sorsa teljesült be Széchenyin is: kora, osztálya nem ért fel szelleméhez, s ezért — mivel magához lehúzni nem tudta — kivetette. Vajon mi jobban megértjük, tanulunk tőle, követjük?

Pedagógus vagyok, magyar cserkészparancsnok Amerikában. A legkevesebb — s a legtöbb is —, amit tehetek, hogy magyarnak neveljem ezt az idegen fészekben felnövő magyar generációt. Pályamunkám valódi élményből fakad, s gyermekekhez szól, akik elé Széchenyi alakját — mint a tettekre és áldozatokra kész, népét, hazáját önzetlenül szolgáló magyar hazafi példaképét — szeretném állítani.

✦

Kop-kop, kop-kop, kop-kop — Erzsi és Ingrid „négy lábú” ütemben összekoppantott műanyag bögréikkel bevonulási indulót szolgáltatnak, melynek kísérete mellett megjelenik a ló. Azaz két ló. Klasszikus cserkészlovak ezek, az egyiknek eleje Dávid, hátulja Bence, a másikat a Szabó-testvérek alkotják. Pokróccal letakarva, kóc sörénnyel — az egyiken még valami nyereg-féle is van — nyihogva-nyerítve galopposzák körbe a tisztást. Mint egy sereg fecskéből a repülés öröme, úgy csattan fel a kacagás a karéj gyermekből, akik jó mulatságra készen telepednek a tábortűz fényudvarába.

— Álljon meg öcsémuram, nem bírom én már ezt a verseny tempót! — nyihegi Dávid.

— Csak nem kezdett el öregedni Ráró bátyám? Hiszen valamikor maga volt a gróf úr büszkesége, az első pesti lóversenyek hőse, akit senki sem tudott megelőzni!

— Mikor volt az öcsémuram! Fiatalon érkeztem Angliából, még magyarul sem tudtam. Széchenyit

meg bolondnak nézték, hogy Pesten akart lovakat futtatni. Pedig ő tudta, hogy miben spekulált!

— Megkedvelték a lóversenyt, Pesten szórakoznak az urak! Itt költik a pénzt, nem Bécs városában vagy Párizsban.

— Fejlődik a város is, palotákat, utakat építenek, hallom, a magyar színház is hamarosan megnyílik! Már minden valamire való uraságnak versenylova, istállója van!

— Nya-ha-ha-ha-ha — rázza fejét Bandi-ló — egyik sem olyan előkelő, modern és kényelmes, mint a mi istállóink Nagycenken! Még a császár öfelsége is megcsodálta vörös márvány jászolainkat és itatóinkat!

— Igaza van öcsém, sehol olyan jószívvel nem mérték a zabot, mint a cenki ló-kastélyban. Nem panaszkodom, nincs rossz dolgom. Mióta kiöregedtem a versenyzésből, fiákeres lóként élek Pesten. Hej, de azért az volt a szép élet! No, pihenünk meg egy percre itt a Duna-parton, mielőtt ntkiin-dulnék a Várhegy meredekének.

S ezzel a két ló letelepszik egy „Duna-parti” padra. Taps helyett Emőke, a tábortűzvezető, egy „bravó”-t vezényel. Stílusosan megváltoztatva „Ráró, Ráró, Ráriszimó” lesz a csatakiáltásból, amit még megtoldunk egy nótával is:

„Ennek a gazdának szép kocsija van,
szép kocsija előtt két jó ló van . . .”

Máris másik cserkész ugrik a kör közepébe:

— Tudjátok-e hogyan mennek át a lovak Budára?

— A hídon! — jön mindenfelől a válasz.

— S ki építette az első igazi hidat Pest és Buda között? Ki más, mint gróf Széchenyi István, akiről ezen a tábortűzön emlékezünk. Nem volt könnyű dolga, törvényt kellett hozatni, hogy megengedjék az állandó híd építését. Pénzt pedig nem nagyon akart adni sem a császár, sem a magyar urak. Ezért Széchenyi azt ajánlotta, hogy szedjenek hídbért mindenkitől, aki a hídon átmegy. A nemesek ezen nagyon felháborodtak, mert addig ők semmiféle adót nem fizettek. Azért a végén mégiscsak beleegyeztek, és így lett elég pénz a hídepítéshez. Széchenyi maga járt tervező mérnök után, s Angliából hívta meg a híres Clark Ádámot, a londoni lánchíd építőjét, hogy Pest és Buda között hidat tervezzen a Dunára. Hát akkor építsünk mi is hidat! Min-

denki álljon fel. Zsuzsi, kezdj el egy nótát, aniben hídról van szó!

— „Széles a Balaton vize, keskeny a híd rajta...”

— Mi kell a hídra? — kezdődik a játék.

Most meg Lóri állítja láncba őrsé tagjait és nagy csihogással-csoszogással megindul a szerelvény: „Megy a gőzös, megy a gőzös Kanizsára...” — hiszen az első vasutat is Széchenyi álmodta Magyarországra. Béla hatalmasakat fúj sípjába és az egész csapat vonatozik a kanizsai, kanizsai állomásra.

Repül az ég felé a nóta, kacagás, repdesnek az ég felé a tábornok lángnyelvei. S a füstben szálló szikrák Tejútján szállanak, keringenek gondolataim... Rebelle nagyapámtól örökölt Széchenyi tiszteletét, melyet történelemből elégséges érettséggel jutalmaztak a fura urak. Hőzöngő magyar véreket hűtendő intett: „Széchenyit példázd, ne Kossuthot” — s adta kezembe a nagy reformer írásait. Hamar rájöttem a „legnagyobb magyar” tragédiájának indítékára: Széchenyi évszázadokkal előzte meg korát. A XIX. század magyar arisztokráciáját világpolgári széleslátással próbálta kirángatni középkori megrogzódásának álmokrából. A „noblesse oblige” könnyedén odavetett frázisa helyett az országgal s néppel való törődést, szociális felelősség-tudatot gyakorolt s követelt. Hirtelen nekifutás helyett megfontolt, kitervelt haladást, szalmaláng helyett lassú, de kitartóan izzó parázs tüzet kínálta. Kossuth véres forradalmi romantikája, öngyilkos hősiessége helyett türelmes politikai harccal, a gazdasági felvirágoztatás biztos fegyverével akarta Magyarországot függetlenségét kivívni.

„Fel, fel vitézek a csatára...” — a tábornok programja is elért a Szabadságharchoz. Fekete atillában, mellén nemzetiszínű szalaggal, oldalán dédapja kardjával Árpád áll a tűz aranyvörös rivaldafényében. Milyen egyszerűen, gyermeknyelven magyarázza Kossuth és Széchenyi tűz-víz ellentétét, s mennyire megérti Széchenyi félreértett zsenijét:

— Széchenyi gróf volt, nagyon gazdag arisztokrata. Fiatal korában a császári sereg tisztje, sok csata hőse volt, de a bécsi udvar nem bízott benne, mert mör az apja is nagyot húzott a magyar néphez. Széchenyi imádta a magyarságot, pedig először nem is tudott magyarul. Olyan volt, mint sokan közöttünk, hogy meg kellett tanulnia az anyanyelvét. Azért sokáig szívesen látták a császár udvarában, ahová csak azért ment, hogy Magyarországnak kedvezményeket szerezzen. Lassan, diplomatikusan akarta elérni, hogy megszabaduljanak az idegen uralkodótól. Ez nem tetszett a császárnak. Széchenyi gyanús lett, azt hitték, hogy összeesküvő, még egy külön rendőr besúgót is tettek mellé, hogy figyelje. A magyarok már nagyon szerették volna

visszakapni függetlenségüket. Széchenyi is azt akarta, csak hogy ő látta, hogy az ország nem érett még a demokráciára, a nemesség régi kiváltságait védi, nem nagyon törődik a szegény néppel. Tudta, hogy az ország szegény és gyenge, semmi katonai ereje nincs, éppen ezért nem akarta, hogy forradalom vagy háború legyen. De ez a lassú módszer nem tetszett a magyaroknak, azt hitték, hogy Széchenyi mégiscsak a császár híve és inkább Kossuthra hallgattak, aki nagyon jó, lelkes beszédeket mondott, hogy szabaduljanak meg az elnyomástól, akár életük árán is!

„Kossuth Lajos azt üzenté

elfogyott a regimentje.

Ha megegyeztél azt üzeni,

Mindnyájunknak el kell menni...”

— Megyünk! Megyünk! Éljen a szabadság! Éljen a haza! — a tűz körül lelkes kis csapat áll be szabadságharcosnak, egyenként szólongatva Gyurit, Bélát, Gábort, Annát, Ilonát, hogy álljanak be katonának, ígérk, „jobb dolgod lesz mint apádnak”.

Lehetnének a Balaton partján vagy a Mátrában, vagy Hárshegyen, úgy repdesnek, szinte kergetve egymást a nóták, oly biztos a magyar beszéd. Pedig a Potomac partján táborozunk Maryland államban, polgárháborús vérrel öntözött történelmi vidéken, hol jól megfér Széchenyi szelleme. Ezek a cserkészek, de soknak már a szülei is, idegenben születtek. Magyarságuk mégis felér Kossuthig, Széchenyiig. S ez nem csupán beszéd, nemcsak romantika, himzett mellény, piros csizma. Ezek a fiatalok, gyerekek tudatosan élnek, építik magyarságukat s a hazát. Ketős hűségük nem kisebbíti, inkább növeli bennük a magyar öntudatot, népükért érzett felelősséget, tenni akarást. Széchenyi büszkén nézhetne rájuk. Engem itt, a Potomac partján ismét szíven talál ugyanaz a felismerés, amit először mint gimnazista éreztem a cenki kriptában: Széchenyi jövőbe látása egész a máig ér. Nékünk szólnak intelmei, melyeknek réztáblába vésett, múlhatatlan aktualitásával 1989 történelmi nyarán találkoztam ismét a szinte polgárián egyszerű kastély termeiben Nagycenken. Hozzánk szól ma is, s prófétai tűzzel próbál felrázni emyedt álmunkból: „Ébredj magyar, amíg nem késő!”

„Megrontva bűnöd és a régi átok,

Beteg valál, s nem érzed, oh magyar;

Nép, a hazában nem volt már hazátok:

Sírt még hogy adna, állt az ős ugar.

S mint lepke a fényt elkábultva issza,

Úgy lőn nekünk a romlás — élvezet;

Egy-két kebel fájt még a múltba vissza:

Nem volt remény már, csak emlékezet.”

Palkó, a kisfiúk őrvezetője, ígéretes színinövendék, lassan, elgondolkodva összecukja rongyolt szélű Arany-kötetét, ül vissza kiscserkészei mellé. Már egészen besötétedett, a hold úszik a tinta-kék égen s a Potomac sodrásaiban. Az erdő titkos mélyét szentjánosbogarak vigyázzák, a tűz meleg fénye védő burokból vonja csapatunkat. Csendes-szomorúság furulyaszó hangzik, s a fénykörbe besétál Széchenyi István. Egyszerű zsinóros magyar ruha van rajta, csizmája harmattól fényes. Szakállában ezüst szálakat szőtt az idő, de sűrű szemöldöke még most is koromfekete eszterháj villogó szemei fölött. Bal kezét háta mögé görbíti, a jobbjaiban tartott hosszú szárú pipával böködi a levegőt, mint aki ütemet verve fékezi gondolatai szárnyalását:

— Fiatalkorú barátaim! Testvéreim!

„Mi lesz belőlünk magyarokból? Ezt tudakolá tőlem néhány nappal ezelőtt bizonyos régi barátom... Mi lenne belőlünk egyéb — így válaszoltam derült lélekkel —, mint dicső nemzet, mely hamvaiból kiemelkedve... az emberiség díszére úgy fog állni most a rend, béke és szabadság fölött őrt, valamint hajdanta a kereszténységnek volt védőfala.

Hosszú, halálos álom után íme új... gyönyörű reggel tűnt fel oly sokáig eltaposott hazánk fölött.

Azelőtt olyanokkal, kik nem bírták felfogni vágyainkat, volt dolgunk; most egyedül saját vizsgálódásunk okozhat bajt. Ámde kérdelem, nincs-e kezünkben ennek elcélja venni? Én azt mondom: igen, ez tökéletesen kezünkben van: minthogy ennek utána nem fog Magyarország többé félreismert, eléggé soha nem méltatott gyarmat lenni, de mint önálló ország, mely saját tengelye körül forog...

„... Századokig mozdulatlan pangásban sínylettünk, most felkap minket egy kedvező szélvész, már-már mutatkozik előttünk a közszabadság kikötő.

Istenért, tartsunk rendet, azaz tanuljunk engedelmeskedni, magunkat alávetni, mert másképp, mikor már minden meg volna nyerve, legotrombábbul a part szélén szenvedünk hajótörést.

...Ki-kí tehát állja saját helyét becsületesen s önmegtagadással; ne adjon minden criticának hitelt, de inkább gondolja magát belé azon roppant nehézségekbe, melyeket legyőzni kell.”

Még a bokrokat zizegtető szellő is elcsendesedett, lépteit csak tücsökhegedűk kísérik, amint elsétál a fénykörből, az erdő mohos árnyékai felé. Mi meghatott-némán állunk fel esti imánkhoz:

„Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek Magyarország feltámadásában. Amen.”

Szeretetkörbe kulcsolt kezeink táviró drótján szívdobbanás lüktette morze jelekkel üzenjük egymásnak:

„Magyarország nem volt, hanem lesz!”

Takarodó után — szokás szerint — ülök vezetőimmel a hamvadozó tűz körül. Esti számadás, lelkiismeret-vizsgálat, kiértékelés, tervezgetések, csendes nótázás kedves órája ez. A ma esti tábor-tűz után különösen befelé-forduló hangulatban üldögélünk. Laci valami csángó nótát penget a dorombján, Gyuri szikrákat csíhol egy hamvasan hunyorgó félig égett farönkből. Megköszönöm Emőkének a tábor-tűz vezetését, amit bólogatva megerősít mindenki. Dicséret jár az őrvezetőknek az ötletes tábor-tűzi jelenetekért, Árpádnak a történelmi leckéért, Palkónak a jól eltalált versért. Végül helyettesemhez, Lacihoz fordulok:

— Lacikám, remekül adtad elő Széchenyit.

Megáll keze a dorombon, tágranyílt szemekkel fordul felém:

— Edit néni, én egész este melletted ültem...

(E dolgozat Magyarországon a "SZÜLŐFÖLDÜNK"

Széchenyi pályázatán első díjat nyert.

Szerzője: Szajkóné, Árvay Edit cst.,

a washingtoni magyar cserkészcsapat volt

parancsnoka. Gratulálunk a Szerzőnek. Szerk.)

MOTIVÁCIÓ A CSERKÉSZETBEN

A San Francisco-i cst.-i konferencián a Motiváció a cserkészetben c. előadás után öt munkacsoportban tárgyalták meg a témát a vezetők. Félórás megbeszélés után a csoportok vezetői beszámoltak arról, hogy csoportjuk mit szűrt le eredményként. A következő leírás összesíti a csoportok jelentéseit.

(A csoportok jegyzeteiből összeállította Vörös Katalin cscst. 1990. IV. 12.)

Mi motiválja a kiscserkészeket?

A kiscserkészeket a legkönnyebb fellelkesíteni. A csoport dinamikája, hangulata, nagy hatással van rájuk, és erőt jelent számukra. Vezetőiket kételkedés nélkül példaképüknek tekintik. Néhány gondolat a lelkesítéshez:

— Éreztessük velük, hogy a nagycserkészet mint elérendő cél áll előttük.

— Sok-sok játék legyen a programban.

A kiscserkészlet egyik alapvető feltétele a szülők motivációja.

Mi motiválja a cserkészeket?

- A foglalkozások sokrétűsége.
- A jó őrsi szellem. Ennek összetevői:
 - Baráti kör.
 - Egymás iránti bizalom és szeretet.
 - Őszinteség, nyitottság.
 - A valahová tartozás jó érzése.
 - Az elfogadottság érzése.
 - Szellemi, érzelmi kapcsolat, támasz.
 - Különleges hangulati élmények.
 - Amellett hogy adnak, sokat kapnak.
- Sikerélmény
 - Elérhető célok.
 - Érvényesülés.
 - Önmegvalósítás.
 - A kapott élmények másoknak való visszaadása.
 - Más fejlődéséhez való hozzájárulás.
- Magyarságélmény.
 - Kapcsolattartás magyarokkal.
 - Közös háttér mint összekötő kapocs.
- Korosztályon felüli/aluli kapcsolatok.
- Fiú-lány kapcsolatok.
- A jó vezetői gárda példakép és vonzó.
- A VK táborra való eljutás kiváló motiváló erő, különösen az őv. és azon felüli korosztály számára.

Hogyan segíthetjük ezt elő?

— Minden módon elősegíthetjük a gyermekek közötti barátság kialakulását. Pl. a születésnapján minden tagot felhívunk a többiek.

— Az őrsi szellem kialakulását, erősítését elősegítik az együvértartozást kifejező külső jelek, mint pl. közös trikó, együtt készített jelvény.

— Olyan közös programot szervezünk, ami nagyobb teljesítményt jelent, amire a kisebbek úgy nézhetnek, mint távolabbi célra, pl. nehéz túra.

— Különleges foglalkozásoknál a többlet felismerhető legyen; legyen a program kihívás.

— Olyan programot szervezünk, amit nagyon várnak, mint pl. sízés, kenuzás.

— Fiúknál a férfias foglalkozás, sport nagyon fontos.

— Önbizalmat építünk a cserkészekben, amikor nehezebb feladatok elvégzését bízunk rájuk, és a befejezés után hagyjuk, hogy ők értékeljék ki munkájukat.

— A feladatok elvégzésénél csak mint „távolból irányító kéz” legyen a vezető jelen.

— Felelősségteljes feladatokat is adunk.

— Megengedjük, hogy hibát kövessenek el.

— Nem sajnáljuk a dicséretet.

— Néha adjunk lehetőséget a választásra egy-két programból.

— Alkotó jellegű foglalkozásokat szervezünk, alkalmanként szakszerű segítség bevonásával.

— Használjuk fel a gyermekek ötleteit, ne csak elismerjük azokat.

— VK hétvégeken megbeszéljük, pontosítjuk a motiváció kérdését.

— Megszervezzük, hogy egyszer-egyszer felnőttek számára rendezett programon, mint pl. teadélután, cserkész is részt vehessenek mint kisegítők.

— Megszervezzük, hogy a cserkészbálon minden fiú és lány táncoljon, és bekapcsolódjon a fiatalok körébe.

— Cserkészeten kívüli programokat is szervezünk néha (sport, szórakozás) fiúk és lányok részvételével.

NEM SEGÍT:

— Ha a cserkészeknek ún. nerd hírük van.

— Rossz hatással van az összes tagra, de különösen az őv.-re, ha az összejövetel nem teljes létszámmal történnek.

— Rossz hatással van a kirándulások, külön prog-

ramok hangulatára, ha nem-cserkész gyerekek is jelen vannak.

Mi motiválja a szülőt?

— Ha látja, hogy gyermeke motivált, lelkes és barátokra talált.

— Ha hallja, hogy a gyerekek magyarul beszélnek.

— Ha látja, hogy fegyelmezett, szervezett foglalkozás folyik.

Hogyan segíthetjük ezt elő?

— Összejöveleteken ragaszkodunk az állandó magyar beszédhez, lehetőleg akkor is, amikor a gyerekek egymás között beszélnek.

— Keretet adunk a foglalkozásnak, pl. közös zászlófelvonással, imával.

— Elősegítjük a szülők közti személyes kapcsolatot, pl. teaest keretében.

— Alkalmanként meghívjuk a szülőket cserkész-eseményekre, mint pl. tábortúzra.

— A magyarul nem jól beszélő gyermek szüleit bevonjuk a tanításba úgy, hogy külön munkát kérünk tőlük, pl. naponta egy új magyar szóra tanítsák meg gyermeküket.

— Az őrsvezető levelet küld a szülőknek a tervezett őrsi programokról, külön foglalkozásokról, mint pl. hétvégi látogatás az őrsvezetőnél.

— A parancsnok néha felhívja a szülőket érdeklődési és tájékoztatási céllal vagy megdicsérni gyermeküket, ha valami különös ok van erre.

— Szervezzünk szülői tábort. A San Francisco-i csapat első ilyen tábora, két évvel ezelőtt, nagyon fellelkesítette a szülőket.

— Nagyobb kirándulások, mint pl. kenutúra, esetén, a tájékoztató levél elküldése után a rajparancsnok hívja fel telefonon a szülőket megbeszélni a részleteket és a biztonsági felkészültséget.

— Ne féljünk a szülőknek feltárni a problémákat (és az örömeiket se).

— Cserkészvacsora vagy cserkészbál alkalmával igyekezzünk összehozni a lelkes szülőket a kevésbé motiváltakkal.

Hazai hangok:

APOSTOLI IDŐKET ÉLÜNK

Máthé György, római katolikus pap, az Árpád-korban alapított Mogyoród község plébánosa. Nagy munkabírási ifjú ember, aki beszélgetésünk napján is harminckét beteg lelki gondozását látta el.

— Az a benyomásom, hogy egyházunk nem ideje-

korán válaszolt az országban lezajlott változásokra. Az elmúlt negyven esztendő sok fájdalommal, mellőztetéssel és megaláztatással nem tudtuk még egészen túltenni magunkat. Kialakult a hívek egy részében is a közömbösség, hogy minek menjen szavazni, hiszen úgyis mindegy. Továbbá megzavarta a helyzet megítélését, hogy több párt hivatkozott egyházra, vallásra. Ezenkívül, a főpapjaink között sincs igazán politikai alkat. Nyilván az egyház javára akarnak tenni, de nem azzal a merészséggel, amit most az élet megkívánna. A lelkipásztorkodó alsó-papság gyakran megelőzte a kissé későn kiadott püspökkari körlevelet, és többet is tett annál. Ennek ellenére elvártuk volna a biztosabb irányítást, vagy legalábbis a merészebb hangot.

Most abban reménykedem, hogy az általános és valódi szabadság biztosítja majd az egyház működési feltételeit is. Gondolok itt személyi és tárgyi feltételekre egyaránt. Habár e téren is türelemre és fokozatosságra van szükség, mert máris érezzük a szabadságnak azt a mellékhatását, hogy eljutottunk fizikai teherbíró képességeink határáig. Végre legálisan is belefoghattunk sok mindenbe, de a papság egyedül nem győzi. Elengedhetetlen a civilek nagyobb mérvű bevonása. Itt, Mogyoródon reményünk van arra, hogy visszakapjuk a régi, öt tantermes iskolánkat. Apácanővéreket szeretnénk ide telepíteni, akik sok feladat ellátásában működhetnének közre. Szerencsére már odáig eljutottunk, hogy a nem hívők is felismerték egy ideje a vallás gyakorlati — nem hitéleti — hasznát, ami felgyorsíthatja majd beépülésünket a társadalom életébe.

Azt hiszem, hogy látványos, gyors változást nem várhatunk. Nagy az elvárás például az egyház betegápoló tevékenysége, vagy a cserkészlet működése iránt, de mindennek nem tudunk még teljes egészében megfelelni. Türelemre és fokozatosságra van szükség azért is, mert társadalmunkban elmélyült az erkölcsi válság, és még sok templomba járó ember is ateista erkölcsi normákat követ. Mi hiszünk abban, hogy az evangéliumi normák hiteles, jövőt formáló normák, de kellenek a hiteles emberek is, akik ezeket teljes mértékben megélik. Napjainkban ősegyházi, szinte apostoli időket élünk, mert jóformán mindent újra kell kezdenünk, s a romjaiból felépítenünk. Ennek ellenére reménykedem. Hiszek a Szentlélek erejében, amelyet az is igazol, hogy mind nagyobb érdeklődés mutatkozik az egyházi hivatások iránt.

(Máté György atya 1989-ben végzett tiszti tábort Fillmoreban, 1990-ben pedig mint kiképző vett részt a magyarországi cserkészvezetők részére rendezett tiszti táboron Ausztriában. — VL Szerkesztője)

MAGYARSÁGSZOLGÁLAT KÜLFÖLDÖN

Az alapfeltétele minden magyarság- és azonbelül kisebbségszolgálatnak az általunk szolgáltató közösség ismerete. Csak annyira segíthetünk a kisebbségi sorsra jutott magyar népcsoportokon, közösségeken és azon belül az egyes embereken, amennyire pontos tudomásunk van azok tényleges életkörülményeiről. Elsődleges feladatunk tehát önmagunk tájékoztatása arról, milyen politikai keretek és valóságos gyakorlatok határozzák meg hétköznapi közösségi és egyéni életüket. Azonkívül rendelkezniünk kell a megfelelő történelmi ismeretekkel is, hogy a ma uralkodó körülményeket minősíteni tudjuk, és esetleges jövőbeni fejlődési lehetőségeket felismerjük. Az idevágó sokoldalú tudás sok különböző forrásból beszerezhető, pl. könyvek, újságok, rádió vagy akár személyes látogatások, amennyiben a körülmények megengedik. Természetesen mindenki egyéni érdeklődése és korosztálya szerint választja saját tudásának súlypontját és szintjét. A cserkészlet mindenesetre lehetőséget nyújt az ilyenfajta alaptudás megtanulására és megtanítására azáltal, hogy a magyarságismereti anyag (történelem, földrajz, irodalom, népdal, néptánc, népművészet) magában foglalja az egész kárpát-medencei magyarságot és a csángómagyarokat, sőt sokmindenben a nyugati magyarságot is.

A kisebbségben élő magyarság életkörülményeinek ismeretén túlmenően tudnunk kell egyrészt a minden embert megillető emberi jogokról és másrészt a minden népet megillető önrendelkezési jogról. Azonkívül tájékozódva kell lennünk azokról az európai közösségen és az ENSZ-en belüli erőfeszítésekről is, melyeknek célja a kisebbségeket megillető kisebbségi jogok nemzetközileg érvényes megfogalmazása. Csak a kisebbségi magyarság jogos igényeik tudatában és azok figyelembevételével lesznek cselekedeteink meggyőzőek, határozottak és egyáltalán körültekintőek.

Az életkörülményük és kisebbségi jogaik felőli tájékozottság rámutat a cselekvő segítségnyújtás lehetőségeire. Két nagy különböző területen fejthetjük ki tevékenységünket a magyar kisebbségek megsegítésére. Az egyik: a feljük adományok formájában nyújtott közvetlen segítségnyújtásból áll. A másik: a saját nyugati környezetünkön belüli felvilágosítási munkát foglalja magában, azzal a szándékkal, hogy megértő társakat és támogatókat találjunk. Néhány évvel ezelőtt csak a közvetett hosszútávú segítség volt megvalósítható a befogadó országaink közvéleményének tájékoztatása révén. Az utóbbi években viszont, a kommunista rendszerek bukása

után, a nyitottabbá vált határok és a nagyobb szabadságjogok következtében, a helyzet a közvetlen segítségnyújtás területén gyökeresen megváltozott.

Mi a frankfurti róverokkal és őrsvezetőkkel körülbelül 1986 óta kísértük figyelemmel a nyugat-német sajtót. A fontos és érdekes magyar vonatkozású cikkeket kivágtuk és közösen megbeszéltük.

1987-ben a Motolla (Steinbach Tomi által szerkesztett európai ifjúsági lap; időközben megszűnt) és különböző cserkészek felhívták a figyelmünket:

— a Hungarian Human Rights Foundation-re (USA, New York) és

— az Erdélyi Ifjúsági Szervezetre (D. Tübingen). Ez utóbbi szervezettől értesültem 1988 márciusában az azév május 8-án Bonnban megrendezendő erdélyi tüntetésről. Rögtön mozgósítottam az idősebb frankfurti cserkészeket, akikkel nekiláttunk 6 transzparens megtervezéséhez és elkészítéséhez (3 magyar feliratú, 2 német feliratú és 1 angol feliratú). A frankfurti magyar katolikus egyházközség március 15-i ünnepségén felhívást intéztem a jelenlévőkhöz, melyben kértem támogatásukat és részvételüket. Az egyházközség azonnal vállalta a transzparensok költségeinek fedezését és egyúttal rendelt a tüntetés napjára egy buszt. Így történhetett, hogy május 8-án, reggel 7 órakor 100 személylyel megtelve (abból a fele cserkész) elindultunk a busszal Bonn irányába. A frankfurtiak így a legszébb és legkomolyabb transzparensokkal felvértezve az 500 személyes tüntető seregnek az egyötödét adták. A tüntetés Bonn főterén kezdődött és a Rajna folyó partján fekvő román nagykövetség előtt végződött. Az úton visszafelé Frankfurtban 900 márka adományt gyűjtöttünk össze Erdélyt segélyező szervezetek részére. Aznap este még az akkori-ban befolyás alatt álló Kossuth rádió is beszámolt a tüntetésről, mint ahogy azt rokonok és barátok magnófelvételei bizonyítják.

Azóta a minden évben megtartott püsködi csapattáborainkon mindig kiteszünk két magyar feliratú transzparenst, melyeket a fenti tüntetésre készítettünk.

A Bonnban megrendezett tüntetéshez hasonlóan zajlott le az 1988. november 12-én megtartott tüntetésünk Strassburgban az Európa Parlament épülete előtt. Azzal a két különbséggel, hogy erről a tüntetésről Benczédi Pál genfi cserkésztől szereztem tudomást; továbbá új transzparensokat sem kellett készítenünk.

1988 decemberében értesültem szintén Benczédi Pál cserkésztől egy aláírási akcióról, melynek cím-

zettje az ENSZ emberi jogok bizottsága volt. Többek között arra szólítottuk fel Martenson helyettes főtitkárt, hogy a bizottság következő ülészakán tűzzék napirendre Románia kisebbségeinek, emberi jogaik megsértésének kérdését. Az angol nyelvű levelet lefordítottam magyarra és karácsonykor eljuttattam Magyarországra is. 1989 januárjában pedig 1200-szor lefénymásoltam a felhívást és az ENSZ-nek beküldendő levelet. Csapatunk róveraival közösen borítékoztuk és postáztuk az 1200 Frankfurt környéki címre kiküldendő levelet. A postaköltséget ismét a frankfurti magyar katolikus egyházközség vállalta. Az akció folyamán az egész világról összesen 160 000 levél érkezett Martenson úrhoz Genfben. A következő ENSZ emberi jogok bizottságának ülésén elítélték Romániát kisebbségi politikája miatt, és egyúttal kineveztek egy külön romániai megbízottat, aki felülvizsgálja az emberi jogok betartását.

Az 1989 decemberében, Tőkés László által, elindított romániai forradalom után csapatunk róvercserkészei elkészítettek egy adományozásra felhívó transzpartnst. Ennek segítségével az 1990 január végi frankfurti magyar bálon sikerült 1200 márkát gyűjtenünk. Ebből vettem egy telefax készüléket, melyet egy róvercserkész eljuttatott a kolozsvári „Jelenlét” című hetilapnak, akik kifejezetten ezt a távközlési eszközt kérték.

Az 1990 márciusi marosvásárhelyi pogromok után a róverok rögtön beindították a frankfurti telefonláncot. Így három napra rá a magyar katolikus egyházközséggel együtt, már szinte megszokott rendezési körülmények között, részt vettünk a bonni román nagykövetség előtti tüntetésen. A helyszínen a román nagykövet kijött a tüntetők közé, átvette a különböző memorandumokat és igyekezett elhíttetni, hogy ő még sohasem hallott egy Vatra Romaneasca nevű szervezetről.

Jelenleg már több mint egy éve fontolgatjuk a róverokkal és az idősebb őrsvezetőkkel együtt egy erdélyi világszövetség frankfurti al csoportjának vagy egy frankfurti RMDSZ baráti körnek szükségességét, célszerűségét saját helyi érdekeink és erőnk fegyverbevitelével.

Természetesen nem feledkezünk meg a többi országban élő magyarokról sem, és reméljük, elkövetkezik velük kapcsolatban is az öntudatos és körültekintő cselekvés ideje. Egyelőre a délvideki és felvidéki személyes kapcsolatok kiépítésének szakaszában járunk.

*ifj. Klement Kornél, cst.
Majnafrankfurt, 1991*

BESZÉLNEK GYERMEKEID MAGYARUL?

Arra kértek, hogy nem mint cserkészvezető, nevelő vagy tanár, hanem mint anya osszam meg tapasztalataimat és élményeimet más édesanyákkal, akik szintén küszködnek gyermekeik magyarrá nevelésével.

Mielőtt belemerülnék ebbe a nehéz és bonyolult feladatba, dióhéjban szeretnék ismertetést adni saját hátteremről.

Családom 1945-ben hagyta el Magyarországot a háború utolsó napjaiban. Csupán két és fél éves korban kerültem el Magyarországról. Hét évig éltünk Németországban különböző menekülttáborokban, míg végül, 1951-ben az Egyesült Államokba kerültünk. Németül kifogástalanul beszéltem és néhány hónapon belül már angolul is. Szüleim többször figyelmeztettek két fiútestvéremmel együtt, hogy otthon kizárólag magyarul kell beszélni.

Hálás szeretettel adózom szüleimnek, hogy öntudatos magyarrá neveltek, mert később mint szülő az otthonról hozott jó tapasztalatok alapján igyekeztem átadni gyermekeimnek azt a magyar szellemet, amiben szüleim engemet is neveltek.

Férjemmel a magyar cserkészeten keresztül ismerkedtem meg és sok éven át csak magyarul leveleztünk. Így tanultam meg magyarul írni, mivel magyar iskolába soha nem volt alkalmam járni.

MIÉRT tartsuk meg magyarságunkat, akik már tulajdonképpen csak külföldön (Amerikában) nevelkedtünk? És MIÉRT küszködünk gyermekeinkkel, hiszen őket már nem köti semmi Magyarországhoz? Most nem a „miért”-et szeretném boncolgatni, mivel rengeteg cikk foglalkozott ezzel a témával az elmúlt években. Inkább arról írok, hogy mit vagy hogyan oldottuk meg mi gyermekeink magyar nevelését.

Hozzászólásomat négy korosztályra szeretném osztani: csecsemő-, iskolás-, kamasz- és fiatal felnőttkor.

Csecsemőkor. Mivel férjemmel egymás közt mindig magyarul beszélünk, természetesnek tartottuk, hogy gyermekeink magyarul beszéljenek. Gyermekeink születése után az első nyelv — tehát anyanyelvük — magyar volt. A család összetartója az anya: főleg az ő felelőssége a kisgyermek nevelése. Mivel nem dolgoztam, kizárólag gyermekeim nevelésével foglalkoztam. Így több időm volt tartalmas időt osztani velük. A kisgyermek roppant fogékony és nagyon könnyen tanul. Ezért olyan fontos, hogy

az első években az ember sokat foglalkozzon velük. Kb. 9-hónapos kortól kezdve képeskönyveket nézegettünk. Először csak megneveztük a tárgyakat, később index-kártyákra ragasztottam kivágott képeket és ezzel növeltem szókincsüket. Férjemmel együtt sok időt fordítottunk a minden esti olvasásra. Felváltva olvastuk a meséket.

Iskoláskor. Amikor a kisgyerekből iskolás lesz, már nemcsak a szülők hatása alatt áll. Ilyenkor már nehezebb lesz a magyar nevelés is, mert idejét meg kell osztani az iskolával; újabb felelősségekkel és új osztálytársakkal. Mi gyermekeinkkel konzekvensen továbbra is csak magyarul beszéltünk. Sokszor megkérdezték, hogy miért kell nekik másnak lenni, mint a többi amerikai gyereknek. A felelet mindig az volt, hogy ők ezzel különbek és szellemileg gazdagabbak lesznek, mint az átlaggyermek. Ezt az elvont fogalmat csak akkor tudták tényleg értékelni, amikor Európába utaztunk, és Magyarországon pedig mindent megértettek, sőt beszélni tudtak.

Kb. 10-11 éves korig folytattuk az esti olvasásokat. Rövid kis meséket vagy egy-egy fejezetet tártunk eléjük a kedvenc mesekönyv sorozatokból (Bumi kalandjai, Vakond nadrágja, Sicc stb.). Magyarországi és külföldön szerkesztett tankönyveket és munkafüzeteket felhasználva foglalkoztunk velük.

Már 6-7 éves korban kezdtük járatni őket magyar kiscserkészetre. Általában óvodás kortól a gyermek az angol nyelvvel is formálisan foglalkozik. Ezért fontos, hogy mint kiscserkészek, más magyar gyetekkel is játsszanak, tanuljanak és énekeljenek. Így látják és tapasztalják, hogy nemcsak ŐK vannak egyedül, akik két nyelven és kultúrán nevelkednek. Itt meg kell említeni, hogy formális magyar (hétvégi) iskolába nem jártak.

A kamaszkor. Minden tapasztalt szülő tudja, hogy a kamaszkor a legnehezebb korszak a gyermek életében, nevelésében. A külső hatások — főleg a kortársak befolyása — állandóan arra irányítják, hogy legyen olyan, mint minden más tizenéves. A ruházkodás, a hajviselet, a zene, a kábítószer és a nemi vonatkozású hirdetések is mind arra akarják rávezetni fiataljainkat, hogy kompromittálják magukat és legyenek részei a tömegnek. Ezért restelli, ha bármiben is más, mint a többi. Még az is kellemetlen, hogy magyarul beszél, és sokszor eltitkolja mivoltát a többi iskolatársaitól. Különösen fontos, hogy a kamaszkorban más magyarul beszélő fiatallal legyen együtt. A cserkészlet talán a legideálisabb hely, ahol levezetheti a korlátlan energiáját, ahol megismerkedhet más és újabb magyar lányokkal

vagy fiúkkal, valamint kialakíthatja baráti körét, ami egy életre szólhat. De a szoros családi kapcsolat is fékező erő az esetleges rossz irányba való hajlamokra is.

A fiatal felnőttkor. A tapasztalatok azt mutatják, hogy azoknál a családoknál, ahol a szülők KONZEKVENSEN magyarul beszélnek gyermekeikkel csecsemőkortól kezdve és később bevezetik őket a magyar cserkészletbe, magyar iskolába (ahol ilyenek vannak), vagy egyéb magyar intézményekbe, ott könnyebben áthidalják a nehéz kamaszkor idejét. Ahol a távolságok vagy egyéb körülmények nem engedik, az alkalmi, de hosszabb lejáratú magyar programok is komolyabb hatásai lehetnek és vannak. Ilyenek pl. a magyar iskola- vagy nevelőtáborok akár itt, vagy Magyarországon, hosszabb magyarországi rokonlátogatások. Amennyiben a családon kívüli magyar légkör már több éves hatását gyakorolta, a gyermekben annyira átítatódott a magyar öntudat, hogy szinte természetessé válik a magyar légkörbe való tartozás, és ezért sokszor már akarva-akaratlanul is keresi más magyar fiatalok társaságát. Érti, hogy ő valami nagy és vonzó közösségbe tartozik és ott a helye. Ebben a korban kezdi érdekelni igazán magyar mivolta, megerősödik és kifejlődik magyarságtudata. Érdeklí a magyar történelem, politika, és szívesen utazik Magyarországra, mert „ott-hon érzi magát”.

Fischerné, Domonkos Judith

MIT AKAROK?

Tizenéves vagyok,
és azt kérdezed tőlem, hogy mit is akarok.
Időt, hogy néha egyedül lehessek,
gondolataimba belemerülhessek.
Föltételek nélkül hogy elfogadjatok,
engem, aki vagyok, és úgy, amint vagyok.
Akarom, hogy szeressetek, — azok,
akik e talányos világra hoztak;
hogy jószágban legyen gazdag az otthonom,
a becsület, egység és törődés-sorom...
Akarom töletek, hogy meghallgassatok,
számotokra remény új ígét hallnotok.
Akarok megtudni többet önmagamról,
hajlamom, ösztönöm, vágyam mért fűz máshoz...
Akarom az Istent keresni, ismerni,
és a magam módján szabadon tisztelni.
Életet akarok lépésről lépésre,
mert csak így juthatok a teljességére.
És amint szeretném enyémet magamnak,
úgy szeretném, legyen a tiéd magadnak.

HIT ÉS VALLÁS A CSERKÉSZETBEN

Tóth Gyula (Pápa)

Mint római katolikus lelkész, azért kezdtem el foglalkozni a cserkészettel, mert éppen ezt láttam meg benne: a nevelés egyfajta lehetőségét. Nem csak a hittanórákon, templomban való találkozást a gyerekekkel, hanem a szabadidejükben, játékuikban, kirándulásukban is velük élni, az életmódunkkal nevelni őket.

A cserkész mindig cserkész. Nemcsak az őrsi özszejöveteleken, egyéb foglalkozásokon, vagy a napi jócselekedet gyakorlása közben. S mivel a cserkész vallásos, a cserkészszerű életmód mellett, ill. vele kell tudatosulnia a fiúkban-lányokban a keresztény életmódnak is.

Itteni, immár hatéves működésem tapasztalata is az, hogy azok a gyermekek maradnak meg a gyakorló keresztény életben, ahol megvan a vallásos családi háttér vagy akik számára a hittanórák, a hittancsoport nem kényszerű együttlét, hanem élményszerű, szívesen vállalt elfoglaltság. A vallásos családi háttér — ismerve Magyarország elmúlt évtizedekbeli helyzetét — sajnos, nagyon sok gyermeknél hiányzik. Ezért, hogy ne csak elsődözásra és bérmlásra készüljön fel (nálunk katolikusoknál) a gyermek, hanem a keresztény életre, a folyamatosság szükséges, mint a nevelés feltétele. Ez pedig akkor biztosított, ha a tanuló szívesen jön, élményszerű számára az együttlét. Pusztán a hittanórák erre nem mindig alkalmasak. Ennek többféle oka lehet: az elvégzendő tananyag meghatározza az együttlétet; a csoport nagyobb létszáma, nehezebben fegyelmezhető gyerekek jelenléte, bomlasztó hatása; a hitoktató személye, rátermettsége és felkészültsége is befolyásolja. Másfajta, kötetlenebb, élményt adó együttlétet tud nyújtani kisebb közösségben a cserkész.

A hitoktatás egy bizonyos ismeretanyag átadása. A nevelés során kerül át a mindennapi élet gyakorlatába ez a felszedett ismeretanyag. S ma, amikor a szülő az oktatást-nevelést a pedagógusra igyekszik áthárítani (ezt erősíti a bölcsődei, óvodai, iskolai napközis és kollégiumi rendszer), a pedagógus viszont inkább csak a tanítói szerepet vállalja, a cserkészletben látok egyfajta módot, amely magára vállalja a felnövekvő gyerekek nevelését, mégpedig keresztény szellemben. Így kerülhet a hitoktatás mellé, válik annak a kiegészítőjévé.

A fiúk-lányok a szabadidejüket is hasonló gondolkodásmódúak között tudják eltölteni, olyan vezető mellett, aki maga is ugyanazt az utat járja, igyekszik példát adni mindenben. Engedi kibontakozni a gyermek istenadta képességeit, felesleges energiáit

jó irányba tereli. Ezeket a pozitív élményeket a gyermek nem tudja magában tartani, és itt térnék rá a téma első részére. A cserkész akár spontán módon, akár tudatosan, apostolkodva, beszélnek a cserkészletről olyan barátainak, osztálytársaiknak, utca- vagy házbeli gyerekeknek, akik az ateista vagy közömbös családi háttér miatt nem juthattak el az Istenhez vezető útra. Ezek abban az életkorban, amikor még nyitottak a jó iránt, így rátalálhatnak a cserkészleten keresztül a vallásos életre.

A másik lehetőséget abban látom, hogy a cserkészlet a természetszerető, természethez közeli életre is elvezetheti a fiúkat-lányokat. Ez pedig, főként a városban születettek-nevelkedettek részére, az Isten jelenléte megtapasztalásának új módját ismerteti meg. Kilépve a városi civilizációból, ahol szinte minden az ember nagyságát sugallja számára, a természetben végzett megfigyelés, vizsgálódás által az ott található szépségek és „csodák” révén Isten nagyságát ismerheti fel.

A harmadik lehetőség pedig: fogyasztói társadalmunk gyengíti az emberben a lemondás képességét, készségét. Gyengévé tesz a kívánságokkal, kísértésekkel szemben. Különösen az ötödik cserkész törvény a magunkkal szembeni szigorúságot követeli meg, ami által megtanít a lemondásra, esetleg az aszkézisre. Helyes önfegyelemre, önnevelésre serkent. Csak ezzel az önmagunkat fegyelmezni tudással, önuralommal vagyunk képesek küzdeni a hibáink és a bűneink ellen, és megmaradni az Istenhez vezető úton.

Ezekben látom a cserkészlet adta lehetőségeket az Istenhez vezető út keresésében és a segítséget az egyházi vallásos nevelő munkában.

Bisztriczki Emese

„A cserkész híven teljesíti kötelességeit, amelyekkel Istennek, Hazájának és embertársainak tartozik” — írja a második cserkész törvény. Ha a kötelességteljesítésből elhagynánk az Isten iránti kötelezettséget, az egész rendszert alap nélkül akarnánk működtetni. Az istenhit nélküli, pusztán etikai alapokra felépített rendszer elméletileg lehet logikus, képviselhet igazi értéket, a valóságban azonban hatástalan, bizonyul. Tömegek, csoportok és az egyes ember valláserkölcsei alap nélküli nevelése csődöt mondott. Ha a cserkészletből kimarad az istenhit mint feltétel; és a valláserkölcsei nevelés mint program, akkor az egész szabadidő-szervezetté silányul. Így a második cserkész törvényben az Isten iránt való kötelezettség nem lehet mellékes, hanem lényeg. A cserkészlet útja Krisztus útja, így lesz a cserkész „emberebb ember”.

A három cserkészpróba jellemnevelési anyaga cél-

ba veszi azt a magatartást, ami a fejlődő fiatal vallására és az egyházhoz való viszonyára jellemző kell, hogy legyen: a hittel való elfogadás (Tanítvány); a hit megvallása (Hitvalló); és a hit vonzó gyakorlása (Apostol).

Az egész jellemnevelési rendszer, a másokat segítő és környezetét védő tevékenységében vallásos alapon álló cserkészlet nem öncélú, önmagáért becsületes, hanem egy természetfeletti eszmény megvalósítására van tekintettel. Pedagógiai jelentősége, hogy nem különálló vallásos elméleti nevelést akar adni, hanem a vallásos életet a hétköznapi élet alapjává teszi, és más nevelési ágakkal összekapcsolva természetessé teszi a fiatalok számára a természetfelettit. Megtanítja az élet minden percében megvalósítani az evangélium szellemét. Ez nem azt jelenti, hogy feleslegessé válik pl. a hitoktatás. Ellenkezőleg, a cserkészletnek a hitoktatásban megszerzett tudásanyagra kell épülnie, és teljessé tenni azt a gyakorlati életre való útmutatásokkal.

Lukács János:

A mai magyar valóságban, ahol az iskoláskorú gyerekek 3-5%-a él aktív vallásos életet, az ifjúsági mozgalmaknak nagy felelőssége, hogy erkölcsileg szilárd alapon álló fiatalok neveléséhez hozzájáruljon. A cserkészlet — mely az életre való felkészítés — jól bevált szervezete, felvállalja az ifjúság mindenirányú nevelését.

Ugyanakkor a cserkészletnek nem feladata az elmaradt hittanórák pótlása, nem vállalhatja, hiszen a csapatok vezetőinek csak 30%-a rendelkezik olyan

képesítéssel, mely lehetővé teszi a profi hitoktatást. Nekünk, a mai cserkészvezetőknek, meg kell teremteni azt a környezetet, mely magához vonzza a jószándékú, tenni akaró, emberségben fejlődni akaró fiatalokat. A tevékenységek sora, a cserkészprogramok és próbák rendszere, a vezetők példaadása, direkt és közvetett hatása a gyerekekben megindít egy folyamatot.

A kirándulások az általános emberi erények kifejlesztése (bajtársiasság, önfegyelem, mértéktartás) mellett a természet szépségeinek fel- és megismerését (a rácsodálkozástól a megértés és megismerés vágyának kiteljesedéséig) biztosítják.

A táborozások testreszabott egyéni, önállóan végrehajtandó feladatai közül például az éjjeli őrseg lehetővé teszi a természet szépségeivel, izgalmaival való találkozást.

A csillagos ég, a városi gyerek által nem ismert szépsége, olyan lelki élményeket szabadít fel, melyek a felületes, játékos gondolkodású gyerek lelkét megérintik.

A természet szépségének, titkainak rezonanciája a lélekben egyfajta közeledést jelent a Mindenható felé.

Akik megfelelő alapokkal, indíttatással érkeznek sorainkban, azok hitbeli életét kiteljesítik, elmélyítik ezek az élmények. Akik eldurvult, felületes családi (vagy csonka családi) környezetből találják meg az utat a cserkészlet — romantikus, izgalmas, vonzó egyenruhájú — közösségéhez, azok a gyerekek ezen a ponton kaphatják azt az indíttatást, mely mély hitbeli élet felé elindíthatja a gyereket.

JÓ CSELEKEDETEK, MELYEK NEM KERÜLNEK SEMMIBE...

Egy jó szót szólni, egy beteget felvidítani,
valakinek kezet nyújtani, óvatosan csukni be az ajtót,
apróságoknak örülni, mindenért hálásnak lenni,
jó tanácsot adni, egy levél megírásával örömet szerezni,
apró túlzásokon nem rágódni,
jogos panaszt nem melegíteni fel újra,
nem tenni szóvá, ha a másik hibázik,
nem elutasításnak venni, ha háttérbe szorulunk,
levert hangulatot nem venni komolyan,
nem sértődni meg egy félresikerült szón,
megtalálni a dicsérő szót a jóra,
együttérző szót a megalázottnak,
egy-egy tréfás szót a gyerekeknek,
becsületesen elismerni az elkövetett helytelenséget,
örülni a holnapi napnak,
bizonyos dolgokra aludni egyet,
mindenre rászánni a kellő időt és gondot,
és: mindenkihez szeretettel lenni.

NÉPSZOKÁSOK

E feladat megírásánál nem használtam szakirodalmat. Saját élményeim, emlékeim írom, hiszen szülőföldem Göcsej gyermekkoromban még elevenen őrizte a hagyományokat. Sajnos elég volt két évtized, hogy ezek csaknem teljesen eltűnjének. Egyik magyarázatát abban látom, hogy az eltelt időben rohamosan lanyhult a vallásosság, a másik ok, hogy „modernizálódott” a falu.

Temetés

Ha valaki nem hirtelen halállal halt meg, akkor „végét érezve” papért küldött, aki ellátta őt a szent Útravalóval és a betegek szentségét adta rá. Rendszerint ezen a szertartáson az egész család részt vett. A haldoklót soha nem hagyták magára, még éjjel is virrasztott mellette a család valamelyik tagja. Amikor „távozni készült belőle a lélek”, szentelt gyertyát adtak meggyújtva a kezébe, és a rokonok, szomszédok fennhangon a rózsafűzért imádkozták mellette. Halála után az „öltöztető asszonyért” mentek, aki azt a ruhát adta rá, amit ő még életében gondosan összecsomagolt és meghagyta, hogy abban temessék. A tükröket fehér ruhával letakarták. A halottat az ágyán hagyák felöltöztetve, kezébe imakönyvét téve és rózsafűzért akasztva. Amikor mindezzel végeztek, utcabéliek, rokonok (de csak nők) elkezdték a virrasztást. A virrasztás, mint ahogy a szó is magyarázza, sötétedéstől virradatig tartott. Minden falunak több előimádkozója volt, aki kézzel írott, sok esetben archaizáló saját imákat is mondott. A virrasztás imái között a rózsafűzér, a litániák és sok népének szerepelt. Az imádság befejeztével szerény vendéglátás következett. Nyáron a halottat igyekeztek minél előbb eltemetni, de a temetésig minden éjszaka virrasztottak. Az én gyermekkoromban a göcseji Páka községben már csak éjfélig virrasztottak. Mára a virrasztás is leegyszerűsödött (vagy inkább elcsökevényesedett). Abból áll, hogy az esti szentmisén részt vesznek a virrasztani szándékozók — ma is csak idősebb asszonyok —, és a mise után egy órát imádkoznak a halott lelki üdvéért.

A koporsóba tétel közvetlenül a búcsúztatás előtt történt. Akkor az udvarra vitték a már lezárt koporsót, ahol lábtól a pap, a kántor és a ministránsok álltak, a családtagok pedig körülvették a koporsót. Az előírt egyházi liturgia után a kántor búcsúztatója következett, néha egészen egyszerű szöveggel és dallammal, amelyben minden hozzátartozótól valóban elbúcsúztatta az elhunytat. Ennek végzetével „szent Mihály lován”, de később már e célra készült díszes lovashintón „gyász kocsin” vitték a

koporsót a temetőbe. A menet élén a gyászkeresztet vivő férfi vagy nő haladt. (Férfiaknak nők vitték a keresztet, nőknek pedig mindig egy férfi; gyerekeknél gyerek, de itt is ellenkező nemű.) A keresztre egy törülköző volt kötve az elhunyt hagyatékából, rendszerint díszes háziszőttes. Ezt a szokást magyarázták úgy is, hogy Krisztus halotti leplére emlékeztet, de hallottam olyan véleményt is, hogy Veronika kendőjét jelképezi, amellyel letörölte a szenvedő Jézus arcát. Ezt a törülközőt a sírbatételkor levették és a temető papnak ajándékozták. Ma már ez a szokás sem él. A gyászmenet rendje mindig változatlan volt. A keresztvivő után a pap, kántor, ministránsok haladtak, majd a koporsóvivők vagy gyászkocsi, utána a családtagok és a többi gyászoló. A temető kapujához érve letették a koporsót és csak a beszentelés, tömjénezés után vitték a sírhoz. A sírbatételnél az előírt szertartást végezték. A pap mindaddig imádkozott, amíg a hantolással nem végeztek. A Rózsafűzér Társulat tagjainál figyeltem meg, hogy egy nagyméretű rózsafűzért helyeztek a koporsóra és három kicsi koszorút fehér, sárga és piros virágokból. Ez a hit, remény és szeretet isteni erényeire figyelmeztette az ittmaradókat. A rózsafűzért levették a sírbatétel előtt, de a kis koszorúkat nem.

A temetést halotti tor követte. Ide a papot, kántort, sokszor a ministránsokat is behívák a rokonokkal együtt. Az ételek úgy követték egymást, mint a lakodalmakban.

Sajnos a halotti tor sem szokás ma már.

A Mindenszentek és a Halottak Napja

annyira összefonódott a mi vidékünkön az emberek gondolatvilágában, hogy a kettő egészen összefolyik, és egy halottak emlékének szentelt „kettes ünnep” lett belőle. Ez abból is látszik, hogy már mindenszentek ünnepén is az asszonyok fekete gyászruhában vesznek részt a szentmisén, minden jámbor fölvilágosítás ellenére. Talán ez a magyarázata annak, hogy ehhez az ünnephez nem fűződik különleges népszokás nálunk. Mindössze egy dolgot említhetek, hogy ezen a napon minden hagyományőrző családban rétest esznek ebédre.

Halottak napján koszorúkat készítenek, virágokkal díszítik föl a sírokat, és este megindul a nép a temetőbe, hogy előbb a „nagy keresztnél”, amely minden katolikus temetőben megvan, részt vegyen a pap vezetésével az ájtatosságon. Ennél a keresztnél mindaz gyújtott gyertyát, aki nem tudott elmenni távolban eltemetett halottjához.

Anonymus Transilvanicus:

KÖSZÖNET A KIMONDHATATLANÉRT!

(Magyar cserkészek tisztképző tábora Ausztriában.)

Láttam gyereket, megrendítő élmény után, faggatták a felnőttek, véleményét kérték, tetszett-e neki mindaz, amit látott, észlelt. A gyerek csak állt, állt, nem szólt semmit. Tovább kérdezték őt, faggatva próbálták ellesni szavait, a gyermek meg sem mozdult, hanem lassan sírni kezdett. Nem értették őt, azt a gyermeket, aki egész valójában beszélni szeretett volna — de nem tudott —, érezte, hogy a szavak, amiket kimondana, nem fődnek a valóságot, azt a belső valóságot, amit a magamagáénak vallott, magába épített a szavakon túl.

Így vagyok most én is. Kettős merényletet követnék el, ha arról vallanék, amiről vallani nem lehet, amiről vallani nem szabad. Merényletet követnék el a nyelv ellen, olyasmire kényszeríteném, amire nem képes; olyan érzések kimondására, amiket csak érezni lehet, de kimondani nem; másrészt merényletet követnék el az érzések ellen, hiszen véges szavaimmal véges képzetben próbálnám visszaadni azt, ami bennem végtelen. Mert könnyű feladat írni annak, aki írni tanul, még könnyebb annak, aki azt hiszi, hogy tud írni, el tudja mondani, amit érez. Nehéz viszont annak, ézerszeresen nehéz, aki a szavakon túl, mondatoktól függetlenül észlel, lát és érez, mint egy világ-antenna. Ilyen emberben az érzések nem emberi nyelven szólalnak meg, hanem valami belső, szubjektív, esetleg földöntúli metafizikai nyelven. Ez a nyelv meg ott él a mindenség rezdüléseiben, az esteli csillagok fényében, a szív ütemében. Nem betűk, szavak, mondatok, nem nyelvi jelek alkotják, hanem valami egészen más.

Egy kissé babona íze van, éppen ezért nem szívesen beszéltek róla, de élt az a hiedelem, hogy mindenszentek estélyén a tűzhelyből parázsló fadarabkát vettek elő, egyet-egyet minden családtagnak. Ezeket a házon kívül sorban lerakva helyezték el. Reggel megvizsgálták, és amelyik egészen elhamvadt, annak gazdájáról megtudhatták, hogy nem éri meg a jövő év halottak napját.

Talán kegyetlennek tűnik ez a szokás a mi ítéletalkotásunkban, de ők egyszerűségükben nem a kegyetlenséget látták benne, hanem bölcsen szem előtt tartották az örök igazságot: szüntelenül a halál jelenlétében élünk, ezért legyen életed olyan, hogy bármikor számot adhass Isten előtt tetteidről. Számunkra ez is a halálra való készüléket jelentette.

Bundics Antal

Ennélfogva világos, hogy metafizikai nyelven nem kommunikálhatunk, mint a gyermek, aki csak áll, áll — és sírni kezd. Nem vállalkozhatok arra, hogy írjak arról, amiről nem írhatok. Az emberi szavak monotonnak tűnnének, a stílus pongyolának, és minden megfogalmazott eszme csupán árnyékvilága volna a bennem kiépült komplex eszménynek, mely egyelőre inkább tudatalatti lényegem szivárvány-festéke. Ha arról írnék, amit érzek, anynyi volna, mintha szépen öltözött menyasszony helyett, annak árnyékát mutatnám. Önámítás, öncsalás volna. A félig-kimondott igazság rosszabb a nyílt hazugságnál. Azt mondhatom el csupán, ami kimondható, annyit oszthatok meg másokkal, amennyiről magam is tudom, hogy kimondottan is igazi, hamisítatlan érték. Amíg élményeim kimondhatóvá válnak, igazi formában — időbe telik. A lélek szavakat keres, de dadogni tud csupán. Évtizedek kellenek, míg a kagyló igazgyöngyöt izzad. Ez a gyöngy vagy felszínre jut, vagy az óceán mélyén kagylójában rejtve marad. Így vagy úgy, értéke nem csökken — és nem vész el.

Sokmindent lehetne írni erről-arról, az utazásról, megérkezésünkről, a táborépítésről, a kiképzésről — egyszerűen a közösség formáló erejéről. Őszinte tisztelettel lehetne beszélni vezető tisztjeinkről, akik mindent megtettek azért, hogy valamit átadjanak nekünk mindabból a tudáshalmazból, amely birtokukban van, és akiket a testvéri szeretet törvénye arra kötelez, hogy mindazt, ami az övék, megosszák másokkal. Sokat lehetne minderről beszélni, de csupán azokról a dolgokról, amelyek tudati szférákat közvetlenül mozgatták meg. E közvetlen módon átadott tudásanyagokon túl azonban, amit igazi értéként könyvelhetünk el, az a közvetett szolgáltatás volt, amely által olyan értékek birtokába jutottunk, amelyeket megfogalmazni nem lehet.

Néztem sokáig, néztem esténként a tüzet és a csillagokat. Nem elég nézni, látni kell! — kaptuk az útmutatást. Ez igaz. De milyen szemekkel? Testi szemeim egyébre nem képesek, mint a fizikai jelenségek felfogására, regisztrálására. Testi szemcimmal elsajátíthatom tudati szinten mindazt, amit emberi szavakkal megfogalmaztak. Ennélfogva a leadott anyag számomra érdekes volt, tanulságos — de nem hozzáférhetetlen. Ennek elsajátítására könyvek kel-
lenek és egy kis idő, mely lehetővé teszi az anyag

átvételét. A tudati szinten elsajátított ismeretanyag viszont könnyen reprodukálható, hiszen emberi nyelven sajátítottuk el és emberi nyelven képesek vagyunk azt továbbadni. Nehezebb viszont elmondani azt, ami *lelki szemekkel* néz az ember és nem csak néz, hanem lát is. Mert a lélek nem szavakat keres, hanem a szavakon túl az egész befogadására törekszik: a tücsökciripeléstől, a madárdaltól — egészen az űri sötétségig, a csillagok rezdüléséig.

A tűz éjszakánként pattogott és küldte csillagait az égre. Ezek a tűzi csillagok szétszéledtek a világ minden tájára. Világítanak Argentína, USA, Németország, Ausztria, Csehszlovákia, Magyarország és Románia egén egyaránt. Ki küldte az égre ezeket a tűzi csillagokat? Mindazok, akik a világ tájairól a tüzet rakták. Közösén raktuk minden este, közösen csillagaink is. Önmagunkat, érzéseinket postáztuk az égre. Üzenetünket visszük magunkkal . . .

Aki nézi ezeket a csillagokat, az talán megsejti, mit üzenünk — megsejti, de elmondani nem tudja . . . Ha meg vallani nem képes, ne faggassuk őt. A gyermek csak áll, áll és nem beszél. És ha sokáig faggatjuk őt, lassan sirdogálni kezd, hiszen kicsi szíve, egész lényé csordultig van a szerető világ szeretetével. A szeretetet meg ne erőszakoljuk ki belőle. Minél kevesebbet beszél róla, annál mélyebb. Így válik minden ember mércéjévé.

Nagy lehetsz, bármilyen kicsiny vagy,
és törpc, bármilyen nagy vagy,
s hogy megtudd nagyságod mértékét,
mérd meg az életed mélyét!

Köszönet a kimondhatatlanért.

Mit köszönhetek a cserkészzetnek?

Ha számot akarok adni magamnak arról, amit a cserkészettől kaptam, első helyen, mint legkevésbé jelentőt, és mégis alig eléggé megbecsülhetőt, azt az érintkezést kell megemlítenem, amelybe a gyakorlati, hétköznapi élettel, a kétkezi munkával, az elemi életszükségletek munkálásával hozott. Olyan embernek, aki intellektuális hajlamú, és hivatása is mindenképpen a szellemi világ elvontabb légkörben tartja, megbecsülhetetlen az a gyakorlati nevelés, amelyet a cserkészmunka, elsősorban a táborozás ad.

De megbecsülhetetlen a nevelő, a tanárember számára az a fiúkkal való egészen közeli, az életnek minden viszonyára kiterjedő benső érintkezés is, amely a cserkészzetben fiúnak és vezetőnek egymáshoz való természetes viszonya, s amelyhez fogható sem gazdaságában, sem bensőségében tapasztalat szerint a nevelésnek semmiféle más területén meg nem található. A fiúkkal való érintkezés még egy másik óriási értéket is adott, mint hiszem, mindnyájunknak. Cserkészmunkában, kiránduláson, táborban, külföldi utakon: a magyar ifjút úgy tanultuk megismerni és tisztelni, mint a magyarság testi-lelki értékeinek legragyogóbb, mindnyájunk várakozását felülmúló képviselőjét.

A nemzeti önértéknek és a magyar jövőbe vetett bizalomnak olyan forrását nyitotta meg ez a mi számunkra, amelyet a legsötétebb történelmi tragédiák, nemzeti bűnök és szerencsétlenségek sem vehettek el tőlünk, és nem vehetnek el ezután sem.

De talán a legnagyobb áldás, amit a cserkészettől kaptam és kaptunk, és ami egymaga is elég arra, hogy az életkedvet és az emberekbe való hitet megőrizze bennünk: maga a cserkésznek — és itt most legalább annyira gondolok a cserkészférfi testvérekre mint a lányokra — összetartó közössége.

Sokszor elmondottam, és ma is hiszem, hogy semmiféle közösségben annyi igaz és jó embert együtt nem találtunk, mint a cserkészmunka baráti körében. Az igazi emberi jóakaratnak, az egymáshoz való férfias, fenntartás nélküli őszinteségnek, az egymás különbbé válását elősegítő, ösztönző egymásra hatásnak, a foglaltisztázó, ember- és önismeretre segítő eszmecseréknek, intim táborúzi beszélgetéseknek annyi drága emléket őrzöm, és hiszem, hogy őrizzük mindannyian, amely egymaga is többet ad a cserészvezetőnek, mint amit ő adhatott a cserkészeknek. Ide sorolhatók elsősorban az egész életre szóló barátságok, amelyeknek a cser-

kész munka volt és maradt összekötő kapcsa. Ezek között egész különös jelentőséget tulajdonítok annak a meglehetősen baráti viszonynak, amely néhány nagyra becsült és hozzám közel álló protestáns barátomhoz fűz. Azt hiszem, ezek nélkül sohasem ismertem volna meg azt a mély, meleg és termékeny lelkiéletet, amely magyar protestáns testvéreim elitjéből annyi nagyszerű vezető szellemet adott a cserkészzetnek. Ha mindehhez hozzáveszem, hogy a cserkészzetnek köszönhetem Teleki Pál barátságát és azt a mély pillantást, amelyet ennek a nagy embernek lelkébe és rajta keresztül — az ermelundeni táborban folytatott féléjszakai beszélgetések alkalmával — a magyar sorskérdések mélyébe vethettem: akkor valóban csak mélységes megindultsággal, sőt áhítattal gondolhatok azokra a megbecsülhetetlen értékekre, amelyeket a cserkészettől kaptam.

Dr. Sík Sándor
szegedi egy. ny. r. tanár

(Fejezet dr. Márai György cserkész-tiszt összeállításából, amelyben férficserészek vallomásait gyűjtötte egybe. A könyv 1943. év folyamán jelent meg a Magyar Cserkészszövetség kiadásában.)

HÁZASOK FÓRUMA

Tapasztalati tény, hogy szépen, jól induló keresztény házasságok is elszűrülhetnek évek múltán.

Kérdést intéztünk középkorú gyakorló keresztény házaspárokhoz ezzel a problémával kapcsolatban. Három kérdést tettünk fel. Ezekre, kisebb csoportokat alkotva, keresték a választ. Válaszaikat össze-sűrítve az alábbiakban közöljük.

A három kérdés: 1. Mi az oka annak, hogy jól induló, boldog házasságok is elszűrülnek egy idő után? — 2. Hogyan lehetne megelőzni? — 3. Ha bekövetkezett, hogyan lehet gyógyítani?

Válasz az 1. kérdésre: Mi az oka az elszűrülésnek?

Az alapvető okot a párválasztás helytelenségében kell keresni. A helyes párválasztás biztosítékai: a hűség, megbízhatóság, köteleességtudat, áldozatkészség, felelősségtudat. Aki ezekre az értékekre alapoz, nem épít homokvárát. Ezek a magasrendű erkölcsi értékek azonban Krisztus tanítására épüljenek.

A helytelen párválasztásnak oka lehet a családi életre való előkészítés hiányossága. A jegyesoktatásban való felkészítés már késő! A középiskolások hittanóráin kellene a helyes párválasztást megbeszélni.

Oka lehet a meg nem alapozott, rövid ismeretség, hisz a házasságkötéskor két nagyon különböző ember kerül össze. Különbségük az első időszak szerelmi boldogságában ritkán okoz problémát. Később a hétköznapiak egyformasága, a sűrűsödő gondok okozta idegesség, fáradtság miatt egyre jobban előjönnek egymás, addig észre nem vett, hibái, és önzésükben nem akarják már azokat elnézni. Ezért könnyen robbanhat az indulat egymás iránt. Figyelmetlenek, türelmetlenek lesznek egymáshoz. Elmaradnak a kisebb-nagyobb ajándékok, figyelmességek, főleg az évfordulókon.

A házaspárok keveset vannak együtt (munkahelyi, otthoni rohanás stb.), az anyák házon kívüli munkája, túlterhelése nehezíti a jó családi légkör kialakulását. Ügyelni kell arra, hogy az együttézés, az egymás iránti érdeklődés, az egymás dolgaiban való részvétel ne az együtt töltött idő tartamától, hanem a tartalmától függjön.

Nem jó a munkákat élesen szétválasztani: ez női, az férfi munka. A gyermeknevelés és a házimunka megosztásának hiánya a házasságot gyengítő tényező.

A munkahelyi rossz szokások könnyen beszűrődnek az otthonokba. Egyik a másiktól azt várja, ami nincs meg őbenne, elvárja, hogy a másik legyen kedves, türelmes stb.

Az érvényesülésre, az élet küzdelmeire helyezett túlságosan nagy hangsúly szintén káros — közben elfeledkeznek a másik boldogságáról, vagyis boldogításáról. Ha nem érdeklődnek egymás munkája iránt, egymás egyéniségét nem segítik kibontakozni, akkor szintén növekszik a házaspár közötti feszültség, illetve elidegenedés.

Kerékkötő lehet a tévé is, hiszen a legértékesebb esti órák, mikor a család tagjai beszámolhatnának egymásnak napjuk folyásáról, némán, a képernyő előtt ülve telnek.

Később a gyermeknevelésben adódó véleményeltérések, az egyik szülő túlzott szigora, a másik túlzott engedékenysége komoly problémát okozhat az életben. Ha az anya nagyon csüng gyermekein, a férj elhanyagoltnak érzi magát, féltékeny lesz.

Veszélyes, ha érzelmileg nem tudják egymást ki elégiteni, ha az érdeklődési körük merőben eltér, ha nincs meg a családban a vallásos lelkület.

Ha a házastársak már nem adnak magukra: külsőjükben, lelkületükben gondozatlanok lesznek, és ezzel lebecsülik egymást.

Elszűrülheti a házasságot a szülőkkel való együtt-lakás vagy a szülők, rokonok beavatkozása a kis család életébe.

A problémák magukba fojtása sem a jó irányba hat: a haragtartás, a megszokottság (nem figyelek rá, megszoktam, mint a levegőt), az anyagi gondok előtérbe helyezése...

Ha nem érvényesült a keresztény szemlélet, hiányzik a szentségi házasságot megalapozó szeretet! Pedig:

Hol hit, ott szeretet.

Hol szeretet, ott béke.

Hol béke, ott áldás.

Hol áldás, ott Isten.

Hol Isten, ott szükség nincsen.

Valami baj van az emberi kapcsolatokkal... — mindennapi gond ez. Közömbösséggel, durvasággal, tapintatlansággal vádoljuk egymást. Vajon miért nem vagyunk képesek jó irányba változni egy kicsit? Miért húzódozunk attól, hogy megkövessük azt, akinek akarva-akaratlanul kellemetlenséget okoztunk?

Miért nem vállaljuk a bocsánatkérést?

Az önhittség, leckeelés, a másokat semmibe vevő életszemlélet húzódnak meg e jelenség mögött.

Válasz a második kérdésre: Hogyan lehet megelőzni?

Az elszűrült házasságokért mindkét fél felelős.

Az első időszakban a legfontosabb a két különböző személyiség egymáshoz csiszolódása. Egymást az esetleges hibákkal együtt kell elfogadnunk. A fiatal házasságok szerényebb igényekkel indulnak, és később is mellőzzék az anyagi javak túlzott hajszolását.

Legyünk figyelmesek, ugyanakkor a másik kedvességét szívesen fogadjuk.

Türelmünk szeretetből fakadjon. Tudjunk hallgatni, amikor látjuk, hogy a másiknak arra van szüksége. Ne csak kapni akarjunk a házasságban, hanem adni is, mert elszűrülhet a házasság, ha az egyik fél mindent a másiktól vár, és csak elfogadni akar.

Pontos hazatérés a munkából, hisz nem csak a munkára, a családra (gyerekekre) is kell az idő. A problémák közös megbeszélésekor nem ítélek, nem minősítek, hanem kéz a kézben azt mondom el, hogyan éreztem magam.

Közös morális célokért kell küzdeni. Fő szempontunk: szeretni... vagy szerezni?

Fogadjuk el a rosszat is, ne csak a jót. Ne hibáztassuk egymást, ha valami nem terveink szerint alakult.

A napot kezdjük imával, és a család közös imájával fejeződjön is az be. A vasárnapi közös szentmise, szentáldozás és az esetleges egyéb közös vallásos program átsegít a következő hét nehézségein.

A közös munka, a közös szórakozás, kirándulás, a közös étkezés (legalább vásár- és ünnepnapokon) jó alkalom a beszélgetésre, tervezgetésre.

A megszokottból való kikapcsolódással gyarapodnak a közös élmények. Fontos a bizalom egymás iránt, mely készséget tételez fel a közlésre, a kitárulkozásra, az őszinteségre.

A személyiség kibontakozásának segítése, a másikat érintő jó vagy rossz mindekettőjük öröme vagy bánata. Egyéni érdekeinket szívesen rendeljük alá a másik érdekeinek. Mindennap tenni valamit a másik örömére.

Arra kell törekedni, hogy akár apróbb figyelmeségekkel, akár áldozatokkal egymásnak örömet szerezzünk. A boldogsághoz szeretetre van szükség. A szeretet ismeri a lemondást, az önfegyelmet, a figyelmet, a türelmet, a tapintatot, a közös aggodalmat. Ezek nélkül egy jó házasság elképzelhetetlen.

„A szeretet türelmes, jóságos, nem féltékeny... nem keresi a maga javát.”

Válasz a 3. kérdésre: Ha a házasságban bekövetkezett az elszűrülés, hogyan lehet gyógyítani?

Először is megpróbáljuk az okokat megkeresni. A felismerés után: készség a megbocsátásra. (Nem csak mondom, hogy nem haragszom, hanem szívem mélyén őszintén megbocsátok — ehhez imádsággal Istentől kérek kegyelmet.)

Komoly válsághelyzetben az ember csak Isten kegyelmére és hűségére támaszkodva, tehát természetfölötti alapon képes megőrizni a kapcsolatot. Pusztán emberi erő ehhez nem elég.

Hinnünk kell a kapcsolat javíthatóságában. Tanácsos tapasztalt lelkivezető, jóbarát tanácsát kérni.

A továbblépést tiszta lappal kell kezdeni. Kölcsönösen tisztázni az eltávolodás okait; ne erőszakoljuk a másikra vélt igazunkat, hisz ki kell egészítenünk egymást: a nő adja a gyengédséget, a férfi a biztonságot.

Keresztényi lelkiülettel és kölcsönös megbocsátással kell visszaállítani a bizalmat.

Igyekezzünk úgy viselkedni, hogy egymás számára szeretetreméltóvá váljunk.

Az „én” és a „te” szemlélet helyébe lépjen a „mi”!

Ne hagyjuk elszűrőlni a házasságot, próbáljunk újítani! Mint ahogy naponként tartunk önvizsgálatot és megfogadjuk, hogy másnap új emberként kezdjük, mindennap legyünk kicsit újak, mások, és mindig az adott körülményekhez igazodjunk.

Legyünk figyelmesek: mire van szüksége társunknak — ápolásra, szeretőre, barátira vagy társra.

Egy-egy gyermek születése mindig visszahozza egy kicsit az eredeti boldogságot.

Tudjunk örülni mindig annak, amit kapunk, és örülni annak, amit adunk.

Ne feledkezzünk meg a legfontosabb évfordulókról, emlékezzünk meg egy-egy szerény ajándékkal vagy virággal. Ki mit szeret, kedvezzünk egymásnak.

Mindig legyen egymásra időnk! „Nem az az igazi ajándék, amit adtál, hanem Te Magad vagy számomra a legdrágább ajándék! Azért jó Veled együtt lenni!”

A napi vívódásban nagy segítség a közös ima és a bibliaolvasás. Elmélyültebb lelkiülettel, a közösen végzett szentáldozásban kapott kegyelemmel erősíteni a házastársi szeretetet.

A résztvevők értékes hozzászólásokkal egészítették ki a csoportmunkát:

1. Küzdeni a lelkivilág elsivárodása ellen. Erre a férfiak hajlamosak. Túlzott technikai érdeklődésük az érzelmi életet elsivárosítja. Egy feleség: „azért egy kis romantikára is vágnék...”

2. Ellomposodás inkább a nőkre jellemző — akarjanak tetszeni a férjüknek —, a férj pedig ezt vegye észre, dicsérje, egy kicsit mindig udvaroljon feleségének.

3. Veszélyes, ha nem érdekli egyik a másikat — nincs azonos érdeklődési kör vagy téma.

4. Fiataloknál hiányos jellemnevelés — két jellemtelen ember áll össze, hiányzik az igazmondás, a megbízhatóság, a kötelességtudat.

5. Minden ember hoz magával képességi értéket, amelyekből csak kevés valósul meg. — Segíteni a képesség kialakulását a másiknál, de mértéktartóan; a család ne szenvedjen miatta kárt. Veszélyes, ha valamelyik fél vagy mind a ketten állandóan különféle tanfolyamokra, kurzusokra járnak.

6. A több életre kell törekedni — nem a jobb életre. A főparancs így szól: „Szeress!” — és nem így: „Gazdagodj!”

7. Házastársunkat meg ne csípjük, ne élcelődünk, főként mások előtt ne. — Türelmes szóval nyességünk kölcsönösen magatartásunk hibáit, ne gúnyolódjunk.

8. A másikat boldogítani, nem a magam boldogulását elvárni. — „A te dolgoz, hogy engem boldogíts” helyett: „Az én dolgom, hogy téged boldogítsalak.”

9. Vitát nem kell kezdeményezni — de folytatni sem... De ha már megtörtént az összeveszés, estig ki kell békülni. „Ne nyugodjék le a nap haragotok felett” — int Szent Pál. Igaz, a szavakat oly nehéz megtalálni ilyenkor. Jó, ha a házások eleve meg egyeznek a bocsánatkérés, a békülési szándék egy személyes jelében. (Pl. a papucsot a szoba küszöbére teszik.)

10. Az elszürkülés nem hirtelen következik be. Fontos, hogy felismerjük jegyeit!

Két ember között legrövidebb út: a mosoly!

Végül jegyezzük még meg: közérdekű téma merült fel, a csoportok tagjai és a hozzászólók középkorú házaspárok és papok voltak, kik tapasztalataikat, megfigyeléseiket szeretnék átadni a most induló fiatal házások, de minden házaspár számára is. Hiszen minden házasságban jelentkezhet az elszürkülés veszélye. Jobb azt megelőzni, mint végigkínálni!

(A szív)

A SZELLEMI FOGYATÉKOS BARÁTAINK KÖSZÖNETE

Áldott vagy, aki veszed a fáradságot és az időt meghallgatni nehézkes beszédem, tudtomra adni hogy ha próbálkozom, megértetek.

Áldott vagy, aki soha nem sürgetsz, és hagyod, hogy magam végezzem tennivalóm, hiszen a legtöbbször csak időre van szükségem, nem segítségre.

Áldott vagy, aki mellettem állsz, mikor valami újat megpróbálok, mert hiszen sikertelenségem sokkal gyakoribb, mint mikor meglepetést okozok magamnak és neked.

Áldott vagy, aki segítségemet kéred, hiszen a legnagyobb szükséglet az, hogy segíteni tudjak.

Áldott vagy, aki megérted, hogy nehéz gondolataimat szavakban kifejezni.

Áldott vagy, aki mosolyogva biztatsz, hogy próbálkozzam újra.

Áldott vagy, aki soha nem emlékeztetsz, hogy ezt ma már többször kérdeztem.

Áldott vagy, aki tisztelsz és elfogadsz, ahogy vagyok, amilyen vagyok, és nemcsak úgy és olyannak, ahogyan szeretnéd.

Babos István (New York):

ISTEN MEGTAPASZTALÁSA A MAI VILÁGBAN?

A címben fölvetett kérdés parázs vitára adna alkalmat a filozófusok és teológusok között. A filozófusok szerint helytelen így feltenni a kérdést, mert ez föltételezi, hogy van Isten, és azt is, hogy valami fogalmunk van kilétéről. Szerintük a helyes út az, hogy keressük a körülöttünk levő világ értelmét és célját. Mi tesz érthetővé mindent, amit tapasztalunk és látunk? Így okoskodva jut el a filozófus a végső okhoz, akit hajlandó Istennek nevezni. A teológusok nem vetik el a filozófusok gondolatmenetét, de a maguk útját járják. Szerintük ha egy személyt csak kívülről figyelünk, mint valami életelen tárgyat, igen keveset tudunk meg róla. Csak úgy ismerünk meg valakit igazán, ha barátságba kerülünk vele, és egymásban kölcsönösen megbízva feltárjuk titkainkat, terveinket és vágyainkat. Isten is ezt tette: kinyilatkoztatta önmagát. Ez a kinyilatkoztatás fokozatosan történt, és Jézus Krisztusban érte el csúcspontját. Tőle tudtuk meg igazán, hogy ki az Isten, ezért az ő életét és a kinyilatkoztatás történetét kell tanulmányoznunk, hogy Istent megismerjük.

A filozófusok az ember értelméhez szólnak. A teológusok feltételezik, hogy valaki hisz a kinyilatkoztatásban. Éppen ezért mindkét csoport hallgatósága leszűkül, mert egyik sem tartja szem előtt a „nagyközönséget”. Az alábbiakban mi ennek a „nagyközönségnek” a nevében szeretnénk feltenni a kérdést. Ez nem zárja ki sem az értelmet, sem a hitet, sőt mindkettőt feltételezi; mindössze az emberből indul ki, aki egész lényével keresi, jobb szó híján, az IGAZSÁGOT, nem pedig Isten lényegét és tulajdonságait kutatja. Nem tartoznak ehhez a csoporthoz azok, akik számára az Isten-probléma a sötét korokból sajnálatosan ránk maradt babona, s azok sem, akik Istennel közvetlenül találkoztak misztikus egyesülésben. Azokhoz és azok nevében szólunk, akiknek — legalább is időnként — problématis és nem olyan világos az Isten léte, mert „senki sem tudja Istent és az ő országát kézzelfoghatóan odaállítani a másik elé, a hívő saját maga sem”.¹

Tegyük föl most így a kérdést: Kinek hiányzik ma az Isten? Kétségtelen, hogy sokan hozzá fordulnak betegség, szerencsétlenség vagy természeti csapások idején, de rendszerint csak akkor, amikor minden emberi igyekvés csődöt mondott. Más kérdés, hogy megkapják-e a kért segítséget. Jobb helyzetben vannak a templomba járók, azok, akik minden étkezés

előtt imádkoznak, és ügyes-bajos dolgaikkal Istenhez fordulnak? Nehéz lenne erre a kérdésre válaszolni, mert mi szerint ítéljük meg a sikert vagy a sikertelenséget? A kérdésnek nem is itt az éle.

Tegyük föl, hogy holnap a világ összes teológusai összeülnének a pápa vezetésével, hozzájuk csatlakoznának a tudósok képviselői, és kimondanák, hogy nincs Isten. Mennyiben változnék meg a világ és a volt hívők élete? Egyáltalán: hiányoznák az Isten, akiről a keresztények azt állították, hogy a világ Ura és a mi mennyei Atyánk?

Kétségtelen, hogy sokakat az Isten „haragja” tart vissza attól, hogy másoknak ártsanak, és az Isten jutalmazó keze sarkall arra, hogy becsületesen dolgozzanak. A nemhívők megteszik ugyanezt nem Isten iránti ragaszkodásból, hanem embertársaik iránti szeretetből. Úgyannyira, hogy Karl Rahner névtelen (anoním) keresztényeknek hívja mindazokat, „akik az emberi életet komolyan véve az igazság és szeretet megvalósítására törekszenek”.²

Úgy látszik, hogy még a hívők életében is egyre inkább kiszorul a központból az Isten, legalább is nem szerepel oly gyakran és régi formájában: mint az ember fogyatékosait kiegészítő, őt segítő és fenntartó Gondviselő. A hívők és nem hívők figyelme egyaránt az ember és az evilág felé fordul, és amint láttuk, nem hiányzik nekik nagyon az Isten. Valóban elfordult az ember az Istentől?

Ha Isten valóban az, akinek mondják: mindene-
ket alkotó és fenntartó Valaki, akkor ő nem változott azzal, hogy a világ, amit teremtett, megváltozott. Őt nem érinti semmi változás (Zsolt. 90:2.). Az ember viszont nem örök, sem nem változatlan, hanem fejlődik, s kora szemüvegén át látja a világot és annak alkotóját. Ezért a „hit” elválaszthatatlan az időtől, és mindig a korra jellemző köntösben jelenik meg.

Hogyan jelent meg az Istenben való hit régebben, és mi a mai köntöse? Az 1800. évet vesszük határmegszegvénynek, ami elválasztja a régi filozófiai gondolkodást a modern tudományos-technikai gondolkodástól, és összehasonlítjuk a hit régi és újabb formáját, hogy világosabban lássuk az embernek Istenhez való viszonyát.

A biológiában alkalmazott, egyesek szerint vitatott értékű elvet: „Az egyed fejlődése megismétli a faj fejlődését” nem mint tudományos elvet vesz-

szük, hanem egyszerűen szemléltetésre használjuk. Ha a csecsemő ki tudná fejezni magát nem csak sírással, hanem érthető beszédben, érdekes megjegyzéseket hallanánk tőle édesanyjáról, amikor megvárakoztatja, és nem adja neki a forró táplálékot, vagy nem ringatja kedvére. Egészen más hangon szólna édesanyja mosolyáról és szolgálatairól, amelyek életét kényelmessé teszik. A csecsemő haragja és öröme, minden mozdulata szüleire, főleg édesanyjára irányul, mert ösztönszerűen, ha tudatosan nem is, érzi és tapasztalja, hogy mindenben tőle függ. Az anya és a szülői ház ad neki biztonságot.

Amint a gyermek növekszik, egyre jobban függetleníti magát a szülőktől. Eleinte ez sok bizonytalansággal jár, mert elveszíti a fent említett biztonságot, mielőtt megszerezne a teljes függetlenséget. (Gondoljunk a kamaszkor problémáira.) A felnőtt korban sem szűnik meg ugyanazoknak a szülőknél a gyermeke lenni, annak ellenére, hogy független lett tőlük. Függetlensége teszi lehetővé, hogy elismerje szülei jóságát, és most már tőlük függetlenül, de velük MINT EMBERTÁRSÁKKAL együttműködve formálja jövőjét.

Az emberiség fejlődésében és Istenhez való viszonyában hasonló helyzetet találunk. Minél régebbre megyünk az emberiség történetében, annál világosabb, mennyire ki volt szolgáltatva az ember a természet legyőzhetetlennek látszó erőinek, ezért állandó rettegésben, bizonytalanságban élt, és minden oldalról fenyegetve érezte magát. Ez a magatartás a hitében is megnyilvánult: „törékenységet és bizonytalanságát látva biztonságot keresett”, és ezt találta meg az Istenben.³ Végességét látva a Végtelességhez fordult. Ez a magatartás összeegyeztethető a keresztény hittel, ami szerint Isten a világ Ura és teremtetője. Nagy veszélye ennek a magatartásnak, hogy az ember megakad a természet erőinél, azokkal akar jóban lenni, és mágikus szertartásokkal a saját szolgáltatába hajtani őket. Ez viszont ellenkezik a hittel, mert nem veszi észre a Teremtőt.

Mielőtt az ember mai helyzetével foglalkoznánk, röviden egy ellenvetésre kell válaszolnunk. A híres pszichiáter, Freud, de néhány filozófus is úgy vélte és véli, hogy az Istenbe vetett hit illúzió, önámítás, saját vágyainknak kivetítése, aminek nincs reális és elérhető tárgya. Mint gyermekkorunkban a szülőknél, úgy felnőtt korunkban az égi Atyánál keresünk biztonságot, aki nem létezik. Több probléma merül föl ezzel az elmélettel kapcsolatban, amivel nem tudunk részletesen foglalkozni. Miért van az, hogy a bizonytalanság és reménytelenség nem saját képét és hasonlatosságát, hanem az ellenkezőjét, egy jobb, tökéletes világot vetít ki? Miért van az, hogy az atom „okosan” viselkedik, mert ha békén hagyják,

a millió parányi részecske vagy energiagóc békében marad, amíg meghatározott rendjét valaki meg nem zavarja? Miért van az, hogy az ember agyában összeadott vagy kivont összegek egyeznek az üzleti világban kicserélt pénz összegével? Ennek a magyarázata az, hogy az ember élete és vágyai nem zsákutcába, hanem célhoz vezetnek. A Teremtő, aki belénk oltotta a vágyat, megteremtette annak célját is.

E rövid kitérő után lássuk az embernek és hitének mai helyzetét. Az ipari forradalom új helyzetet teremtett az ember életében. A gőzgép feltalálása biztosította a bőséges és mindenütt elérhető energiát, ami eddig helyhez (vízesés) és időjáráshoz (szélmalom) volt kötve. A bőséges energia lehetővé tette a technológia kihasználását, aminek segítségével az ember egyre jobban úrrá lett a természet erőin, és azokat egyre jobban a saját szolgáltatába állítja: átrepüli az óceánokat; atommal fűti és világítja lakását és üzemelteti gépeit; új csodagyógyszerekkel meghosszabbítja életét; újonnan felfedezett kémiai anyagokkal megsokszorozza a termést, kiirtja a kár- és kórokozókat. Az ember lehetőségei szinte határtalannak tűnnek. A haladás kétségtelen, és senki nem tagadhatja le áldásait. Ugyanakkor észrevesszük egyre jobban azt is, hogy ez a haladás nem egyenes vonalú. Nem vezet állandóan a jobb és tökéletesebb élet felé. A technológia primitív fókán a környezetvédelem ismeretlen volt. Ma városokat fojtogat a rossz levegő. A sokat ígérő kémiai anyag kiirtotta a rovarokat a mezőgazdaságban, de az eső a tavakba mosta, és ott is megölt minden életet. Jobb és több technológia nem fogja megoldani a fejlődés káros hatásait. A tapasztalat azt mutatja, hogy minden emberi vállalkozásnak megvan a maga káros mellékterméke, amit tudunk csökkenteni, de nem tudunk teljesen kiküszöbölni. Itt minket nem is ez a kérdés érdekel. Hanem az, hogy az ember megváltoztatta környezetét, és az új környezet megváltoztatta az embert. Az emberiség megszabadult az anyag nyomasztó, lenyűgöző súlyától. Független lett nem csak a természettől, hanem elérte azt a pontot, hogy meg tudja változtatni önmagát, saját természetét. Az előbbi korban minden kis győzelem a természet fölött óriási vívmánynak tűnt, és úgy tetszett, hogy csak javára van az embernek. Ma a helyzet megváltozott. A fent röviden említett példákból látjuk, hogy a haladás magában hordja a rombolás sejtjeit.

Mennyiben változtatta meg a fejlődés és az azt követő függetlenség az ember Istenhez való viszonyát? Mint a gyermek esetében, itt sem tagadja meg vagy semmisíti meg a függetlenség az Istentől való függést. Tény az, hogy az ember meg tudja ma-

gyarázni a világegyetem keletkezését. Egy-két millió év tévedéssel ki tudja számítani, mikor is történt az a robbanás, ami a világegyetem kialakulásának kezdetét jelentette. De mint régebben, most sem tudja a tudomány megmagyarázni, mi is volt a helyzet a robbanás előtti pillanatban, és azt sem tudja, ki idézte elő ilyen ügyesen a robbanást, hogy az nem romboló hatású volt, hanem pozitív fejlődéshez vezetett. Amikor ehhez a ponthoz érünk, akkor nem a hit és tudomány áll egymással szemben — bármennyire szeretnénk is a tudomány egyes képviselői így beállítani —, hanem egyik elmélet a másikkal, egyik fajta hit a másikkal. A nemhívó úgy véli, hogy nincs semmi a tapasztalható világon kívül (ami nyilvánvalóan nem tudományos következtetés), a hívó ember, mint fentebb említettük, föltételezi a rend mögött a rendezőt. Hívó és nemhívó elismeri, hogy az ember független lett; de a hívó ennek ellenére úgy véli, hogy a függetlenségét elért ember sem szakította meg kapcsolatát Istennel, hanem a kapcsolat új formát öltött épp az embernél tapasztalt változások következtében. Következő kérdésünk tehát: a hit szerepe és tárgyának, Istennek megtapasztalása a mai ember életében.

Annak ellenére, hogy a mai ember megcsodálja fölfedezését és erejét, több alkalommal felmerül az a kérdés, hogy milyen irányba fejlődik a világ, mi az ember helye és célja a világegyetemben, mi az értelme az egyéni és közösségi törekvéseknek, mi a végső célja az egész teremtésnek és benne az embernek. (GS 3)

Az ember megtanulta, hogyan építsen, és hogyan alakítsa át környezetét és önmagát. Ez a technológiai tudás nem ad neki irányt, nem jelzi, mert nem is tudja jelezni, hogy mi jó és mi rossz neki. Tudjuk, hogyan kell építeni, csak azt nem tudjuk, hogy mihez fogjunk, és ha egyszer valamihez hozzáfogtunk, soha nem tudjuk, merre fog vezetni, és hogyan fogja megváltoztatni életünket. Ki vagy mi határozza meg az ember életének a célját? Az ezen a téren tapasztalt bizonytalanság sokaknál lázadássá válik. Úgy érzik, hogy idedobta őket a sors, s ezzel nincsenek megelégedve. Ennek ellenére emberi módon akarnak élni, és nem adják föl a küzdelmet. Igen kevés ma azoknak a száma, akik teljesen és mindenestül a túlvilág felé fordítják figyelmüket. Hívók és nemhívók megegyeznek abban, hogy ezen a földön dől el a sorsuk. A két csoport közötti vita tárgya nem valami földöntúli lény léte vagy nemléte, hanem ennek a földi életnek és az itt kifejtett küzdelemnek a célja és értelme. A nemhívó ezt a világot építi, és ezt fogadja el valónak. A hívó ugyanezt építi azzal a különbséggel, hogy ezt építve készül a boldog Isten-látásra.⁴

Lehetetlen lenne, és a mi szempontunkból nem

is fontos, hogy a vélemények tömkelegét az élet értelméről és céljáról ismertessük. A vélemények számtalansága és különbsége mutatja, hogy az emberek nem tudnak rámutatni egy olyan ideálra, amit maga az emberi ész agyalt ki, belülről jön, és elfogadható az emberiség zömének. Ennek ellenére a keresés megy tovább. De merre mutat?

Fellázadunk a háború, a vak gyűlölet, a felelőtlenül okozott kár „értelmetlensége” miatt. Hajlandók vagyunk megbocsátani a minket ért sérelmet, ha „megfelelő” magyarázatot kapunk rá. Az értelmetlenséget, ami magában foglalja az ostobaságot, a romboló rossz szándékot, a teljes céltalanságot és elveszettséget, azt nem bírjuk elviselni. (Ha valaki semmi célt sem lát az életben — és ez az emberiség igen kis hányada —, az elemésztí magát.) Ez a negatív magatartás arra mutat, hogy nem tudunk értelem, cél nélkül élni. Pozitív példákért sem kell messzire mennünk. A fiatalok lelkesedése, a középkorúak kemény és kitartó munkája, az öregek ragaszkodása az élethez, általában az emberek szomja a több ismeret, a jobb és szebb élet után mind példa arra, hogy mennyire keressük életünk célját és értelmét.

Sokszor a részleges célok keresése és megvalósítása annyira lefoglalja minden percünket, hogy nem gondolunk életünk összefogó, végső céljára. Úgy vagyunk, mint aki milliókat nyert, és tervezi, hogyan költse el, de megakad, mert nem tudja, hogy melyiket válassza a sok lehetőség közül.

Szeretetünket tetteiben mutatjuk ki, de ezek a tettek egy őket megelőző magatartásnak, „szerelmesség”-nek a kifejezői. Egy ilyen dinamikus magatartásból, ami a nagykorúvá és függetlenné fejlődött embernek sajátja, fakadnak célkereső tettei. Ezek mind ugyanazt keresik és célozzák: a teljességet, tökéletességet és boldogságot. Erre utalt szent Ágoston Vallomásaiában már az V. században: „Magadnak teremtettél minket, és nyugtalan a szívünk, míg benned meg nem nyugszik.”

A nagykorú és erejének, lehetőségeinek tudatában levő ember felismeri ebben a keresésben és lázas munkálkodásban az Isten hívását, aki szabadnak teremtette, és arra hívta, hogy a teremtésben az ő — hozzá képest bármennyire is kicsi és jelentéktelen —, de mégis munkatársa legyen. Az ilyen gondolkodású emberben felcsillan egy békés, igazságos, szabad és jobb világ lehetősége és reménye, ami az Isten terve, és ennek megvalósítására szenteli életét. Nem csupán azért, mert ebben a világban több és jobb életet lát, hanem azért is, mert úgy tekinti ezt az új világot itt a földön, mint az eljövendő Istenország pítvarát.

A régi korok embere kiszolgáltatottságában tapasztalta meg Istentől való függését. A nagykorú ember függetlenségét és erejét megtapasztalva, annak irányt és célt keresve, találkozik Istennel. Ugyanaz a teremtető Isten, aki fenntartotta és fenntartja, nagy korában munkatársának hívja, hogy felépítsék az emberek világát Isten tervei szerint. Az igazságkereső ember élete célját keresve eljut eddig a küszöbüg. Úgy érzi és azt reméli, hogy élete és munkálkodása nem céltalan, és talán a történelem eseményei nem egymást követő összefüggéstelen események, hanem valami — egészében felfoghatatlan — tervnek a kivitelezése. De újra és újra felmerül benne a kérdés: ez lenne az Isten? az ember lehetőségei előtt egyre jobban kitáruló végtelen? Ezt a félelmét eloszlatja Jézus Krisztus személye, akiben Isten kinyilatkoztatta önmagát nekünk, embereknek érthető módon. Jóhírének lényege az, hogy Isten maga a szeretet (1. Jn. 4:8.), és „a nekünk ajándékozott Szentlélekkel kiáradt szívünkbe az Isten szeretete” (Róm. 5:5.). Ez a szeretet, akit Atyának nevezett, készítette Jézust arra, hogy ácsként dolgozva emberibbé tegye a világot, erre a szeretetre hagyatkozott egész életében és halálában is. Ez a szeretet adott neki — mert bízott benne — új életet a feltámadásban.

C. S. Lewis írja megtérése történetében, hogy „keresőből keresett lett”. Úgy gondolta, hogy az igazságot keresve ő keresi az Istent, és kiderült, hogy élete minden fordulóján az Isten kereste őt, mert Isten előbb szerette. Úgy vagyunk mi az Istennel, mint a természet a nap melegével. Nem önmagából, hanem a nap hatására, ösztönzésére indul meg az élet tavasszal a növényekben. A mi terveink és vállalkozásaink, főleg azok, amelyekkel a már említett jobb világot igyekszünk építeni, nem önerőnkől, mitőlünk születnek. Az Isten hívása és szeretete, az ő kegyelmének érintése hívja létre őket bennünk.

Az Isten hív a lelkiismeret szavában, Jézus Krisztus példájában és az Egyház igehirdetésében. Arra hív, hogy felismerjük őt a történelemnek és életünknek eseményeiben, és hozzá csatlakozzunk tervei kivitelezésében. A szeretet parancsát és a nyolc boldogság megvalósítását mint feladatot kaptuk. Napi imádságunk, amire maga az Üdvözítő tanított: „Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben, szenteltesd meg a te neved, jöjjön el a te országod, legyen meg a te akaratod, miképpen mennyben, azonképpen itt a földön is” (Mt. 8:9-11.).

A bűn következtében történt elidegenedésünk Istentől és önzésünk igen megnehezíti azt, hogy tisztán lássuk Isten terveit. Ezért fordulunk imádságainkban bizalommal hozzá, a minket kereső és

szerető Istenhez, hogy megismerjük akaratát és magunkévá tegyük. Ezért emlékezünk újra és újra Jézus Krisztus életére a liturgia ünneplésében, a Szentírás olvasásakor, hogy Isten Fiát, aki nekünk az Atyát kinyilatkoztatta, mind jobban megismerjük, megszeressük és kövessük. Az Isten megtapasztalása, ami ma nem annyira függőségünkkel, mint inkább függetlenségünkkel és célkeresésünkkel kapcsolatos ezen a világon, vándorlásunk alatt nem pillanatnyi élmény, hanem feladat. „Az Egyház feladata, hogy a Szentlélektől vezetve állandóan megújítsa és megtisztítsa önmagát azért, hogy Istent, az Atyát és egyszülött Fiát megjelenítse és láthatóvá tegye” (GS 21).

Jegyzetek:

- ¹Ratzinger, J.: A keresztény Hit. Bécs 1976, OMC, 19.
- ²Gánóczy, A.: Becoming Christian. New York 1976, Paulist Press, 79.
- ³Steeman, Th. M.: „What Is Wrong with God?” In: Sacred and the Secular, ed. M. J. Taylor, Englewood Cliffs, N.J. 1968, 163-64.
- ⁴Kasper, W.: „How Can We Experience God Today?” In: Theology Digest, 18(1970) 127.

IGAZSÁGTÉTEL

A VL legutóbbi számában közöltük Dr. Vajtay István, cscst., IB Elnök, nagyhatású Teleki-beszédét. A beszéd harmadik részéből, helyszűke miatt, a szedésnél sajnálatosan néhány részt kihagytak. Ezt helyesbítendő, az alábbiakban a beszéd harmadik részét teljes egészében közöljük. (Szerk.)

3. Értsük meg a cserkészlet és a magyarságunk szoros összefüggését. Teleki Pál vezetésével és irányításával lett a Magyarországon működő cserkészlet valóban „Magyar Cserkészlet”. Zsenialitása részben abban bontakozott ki, hogy, Sík Sándor szavaival, „mélyen átértette, hogy a magyar nemzetben és társadalomban sok olyan érték rejlik, amely a mostoha történelmi helyzet következtében még nem fejlődhetett ki, de amelyre az új körülmények közt égető szükség van, és amelyek kifejllesztését a cserkészneveléstől remélte”. Érezte, hogy a magyar nemzet egy történelmi fordulóponthoz érkezett, hogy egy új magyar emberfajtára, állampolgárra lesz a nemzetnek szüksége — olyanra, aki nem csak ismeri a magyar múltat, hanem képes építeni egy magyar

jövőt, aki a magyar kultúrát és hagyományokat nem csak ismeri, hanem őrzi és továbbadja.

Ugyan ilyen történelmi pillanatot él most a külföldön élő magyarság. A bevándorolt, új hont fogláló generáció lassan eltűnik, és ennek tudatában, a külföldi magyarság egy borzasztó, aligha kimondott dilemával küzd — lesz-e utód-nemzedék? Lesz-e továbbfejlődés, vagy talán az utolsó öregvezér elesésével széthullik vagy megszűnik a külföldi magyarság (vagy legalább is az Európán-kivüli külföldi magyarság) mint alkotó egység? Üres templomaink, tagtalan szervezeteink, hiába gyűjtött ingatlanjaink kopjafaként jelzik-e majd, hogy itt nyugszik a kivándorolt magyar törzs?

Ma, ugyanúgy, mint Teleki idejében, a cserkészetben kell keressük ezekre a kérdésekre a válaszokat. A külföldi magyar cserkészlet az egyetlen külföldön működő ifjúsági szervezet, amely emberanyagot készít arra az őrsegvártásra, amely a tengeren túli magyarság jövőjét bebiztosíthatja. De annál sokkal több. Nekünk, külföldön született magyaroknak a magyarságunk a cserkészlettel egybeszővődött. Magyarságunk a cserkészletben bontakozik ki, a cserkészlettel azonos, a cserkészletben talál társadalmi kifejezést. Magyar élményeink nagy része cserkészvonalakozású, magyar öntudatunk a cserkészletből táplálkozott.

Váratlanul, Teleki Pál nagy, cserkészethez fűzött

álmai külföldön valósultak meg: Teleki Magyarországot a cserkészlettel akarta újjáépíteni, megmenteni; nem is képzelhette volna, hogy ugyanaz a magyar cserkészlet a nyolcadik törzs magyarságát menti majd meg. Szüleink, vezetőink azért lettek cserkészek, mert magyarok voltak; egyre biztosabb, hogy gyermekeink azért lesznek magyarok, mert cserkészek lesznek. A külföldi magyar jövő — cserkész egyenruhába öltözik. Fillmore és a Loyola Park és a clevelandi tanya a fővárosai; tábornokok az erőművei. Amíg a külföldi magyar cserkészlet él, addig a külföldi magyarság tüze is él. Ennek a tűznek a megrakása és őrzése a mi feladatunk. Csak akkor méltatjuk igazán Teleki Pált, ha ennek a feladatnak eleget teszünk!

VEZETŐK LAPJA

A MAGYAR CSERKÉSZVEZETŐK ÉS SZÜLŐK
FÉLÉVI ÉRTESÍTŐJE

SZERKESZTI: P. ÁDÁM JÁNOS, S.J.

MAGYAR CSERKÉSZSZÖVETSÉG

P. O. BOX 68

GARFIELD, NJ 07026-0068, USA
